

FERMENTUM Cyklus C 2006-7

JAN DANĚK

SLOVO

JAKO ZRNO A KVAS

Promluvy na neděle a svátky II.

CYKLUS C

1. neděle adventní

Ještě jednou vítejte v adventu, je to nový začátek i nový start. Není to tajemno, jehož by se člověk bál, ale tajemství, které budí úctu a nese v sobě **naději**, že se blýská na lepší časy... Člověk se musí dívat sále dopředu, aby mohl být šťastný, musí mít touhu, aby jednou dosáhl cíle.

Advent, to je i kus poesie. Přijměte, prosím, malý střípek z ní:

*Děkujeme ti,
temný, skrytý, živý Bože,
že nás necháváš stále něco očekávat
Neboť ty jsi BŮH s nevyčerpatelnou fantasií
ty jsi dobrý Bůh,
který nám ve všech zhrouceních světa a našeho života
necháváš tušit příchod nového a krásnějšího světa.
Děkujeme Ti, moudrý Bože, že nám s léty mnohé odnímáš,
poněvadž v tajemství tvé Lásky je předstiženo všechno,
co my pokládáme za konečné, a poněvadž ty máš pro nás připraveno víc,
než doufáme, než věříme, než očekáváme.
Jsme plni očekávání, a proto tě velebíme
se všemi anděly a svatými a voláme plni radosti.*

Chci vás dnes provést meditací nad pojmem, který patří v křesťanství k těm nejúžasnějším. Je to božská ctnost. Víme jistě, které jsou tři božské ctnosti: **Víra, naděje a láska**. Ale víte, že ta nejpotřebnější a nejúžasnější pro naše putování pozemským časem a dějinami je **naděje**.

Jak píše jeden teolog, Raniero Cantalamessa, **naděje je biblická novost**. Pohané neznali ctnost naděje; znali jen očekávání dobrého nebo zlé. Nebo znali jen marné naděje, iluzi.

Když člověk listuje novinami, nenarazí na slovo naděje příliš často. Ještě tak na sportovní stránce najdete úvahy o naději na postup do dalšího kola nebo na získání medaile. Na jiných stránkách možná také, že máme naději, že získáme od EU nějaký ten miliónek.

Mluví se však o naději, jak jí člověk žije, že je to životní styl? Je vůbec slovo naděje chápáno jako slovo pro život silných a schopných lidí, nebo jen jako útěcha pro slabé a málo schopné?

Křesťanství chápe naději tak, jak čteme v listě Římanům, kde je Bůh nazýván „**Bohem naděje**“. Křesťanská naděje se zakládá na Boží lásce, na jeho volání, na jeho moci, na jeho pravdivosti a věrnosti v plnění příslibů. Proto nemůže zklamat.

Co to znamená doufat? Srovnajme si jaké jsou vztahy mezi vírou a láskou. Víra vidí to, **co je** v čase a věčnosti. Naděje vidí to, **co bude** v čase a věčnosti. Láska miluje to, co je, naděje to, **co bude**. Naděje je tedy sestra- dvojče víry. Je to způsob víry, je to svěřením se Bohu. Není to především očekávání, že budeme mít, ale že budeme **být**. V tom smyslu je naděje záslušnější než víra, protože je náročnější. Není těžkou věcí uvěřit, když duchovně vidíme, ale důvěřovat vždy znovu, důvěřovat po zklamáních, to je velká věc.

Naděje se často zobrazuje kotvou, ale vhodnějším symbolem naděje je **plachta**; kotva udržuje loď na místě, plachta ji posunuje dopředu. Kdyby nebylo naděje, všechno by se zastavilo, i víra i láska.

My křesťané jsme odpovědní za naději, které se nám dostalo. Sv. Petr nám připomíná, že máme být připraveni dát odpověď každému, kdo se nás ptá, kdo nás vyslyší o naší naději. Máme tak činit s **tichostí a uctivostí**. Všem máme nabízet naději, protože člověk může žít skoro bez ničeho, ale ne bez naděje. Zoufalství vede k sebevraždě nebo k souhlasu s usmrcením.

Není nic většího pod nebem. Křesťanství dalo v naději lidstvu tak úžasný dar, že bez něho by nic nemělo smyslu.

2.neděle adventní

Jedna paní se dívala na TV, kde křesťanský teolog mluvil na téma obhajoba života. Pohrdlivě se usmála prohodila: „Bude-li tak pořád pokračovat, zůstane sám, bude hlas volajícího na poušti. Těmito svými zásadami už dnes svět nezíská.“

Výraz „hlas volajícího na poušti“ se stal příslovečným. Znamená člověka, který něco hlásá, ale kterého společnost nepřijímá, kterého přestanou brát vážně. Zkušenost z dějin ukazuje, že to bývá po dobu jejich života osud velkých myslitelů, umělců, proroků. Dává se jim za pravdu až později. V době kdy mluví, se jejich řeči nehodí do ostatních programů. Působí proto rušivě.

A to je stav všech křesťanů. Nemůžeme vedle sebe postavit čtení evangelia a morální zásady profánního tisku. A přece slovo Boží a prorocké poslání má svoji **obrovskou sílu a poslání**.

Adventní kazatel který nás provází je Jan Křtitel. Situace tehdy byla zlá, ale nebyla beznadějná, jak by se zdálo. Mnoho lidí šlo za prorokem do pouště, aby ho poslouchali. Museli urazit pěkný kousek cesty, poušť sebou nesla nepohodlné spaní a stravování. A přece přišli. Vyšli ze své, dnes bychom řekli „konzumní společnosti“, která je unavovala, aby hledali něco jiného. A přišli tam i ti, co patřili k té elitě Izraele. Farizeové a zákoníci. I Herodes si rád poslechl, i když mu vytýkal tu rozmařilost nemanželského života (jak je tomu i dnes). A Jan Křtitel jim řekl tvrdá slova: Vy plemeno zmijí, kdo vám řekl, jak máte uniknout soudu? A víme, že mnozí se obrátili, dávali se křtít křtem pokání a snažili se změnit život. Protože se blížil příchod toho, na kterého čekali.

Doba, kterou prožíváme je stejná. A je doba druhého adventu. Modlíme se a vyznáváme: **Pane, na tvůj příchod čekáme.**

Ale jak jsme na tom? To je velice závažná otázka, kterou nám klade Boží slovo. A já se ptám. Jak jsi na tom ty, bratře katolíka? A jak jsi na tom ty, bratře evangelíku?

Mladí zpívají jednu ze svých písní: **Jsme děti tví, jsme děti království...** Ale je to pravda? Žijeme skutečně jako děti světla nebo žijeme jako děti tmy? Jsme **jiní**, jak nám to Ježíš připomínal. Už nejste děti tohoto světa, i když ve světě žijete. Jsme skutečně jiní, nebo jsme jako ty lidé světa, kteří Boha nechtějí znát a neznají, co mají posunuté mravní hodnoty a dělají si co chtějí?

Kdesi jsem četl kratičké zamyšlení od Jiřího Hájka: Adventní výzva: „Změňte své smýšlení“.

Bylo před Vánocemi. Jel jsem se svými německými přáteli na adventní koncert. Silnice vedla lesem. Z lesní cesty se k nám blížilo auto. Na střeše auta byl uvázan stromek. Usoudil jsem že vánoční. „Hele, on ho v lese ukradl“, pomyslel jsem si a také jsem to řekl nahlas. Moji přátelé se podivili: „Proč si to myslíš, třeba je ten les jeho!“ Zastyděl jsem se: „Proč mě v první řadě napadne zlo – hřích“, ptal jsem se sám sebe. Asi budu muset změnit svoje smýšlení. Od té doby svůj příběh vypravuje nescíslněkrát svým českým přátelům. Vždy se ptám: „Co tě napadne jako první, když uvidíš auto, které jede od lesa se stromkem?“ Všichni odpověděli stejně: „On ho ukradl.“ Dospěl jsem k závěru: český křesťan o ničem jiném nepřemýšlí, než o hříchu. I ve vlastním životě – ne jak se ho dopustit, ale jak se ho nedopustit! Proto je adventní výzva ke změně smýšlení stále aktuální: Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.

A my k tmu dodáváme. Je třeba slyšet hlas volajícího na poušti: „Připravte cestu Pánu, změňte své smýšlení, čiňte pokání.“

3.neděle adventní

Jak jsme vnímali z dnešních čtení, je nám jasné, že tato neděle je nedělí **radosti**. Víme, že se může ozdobit i oltář květinami a může se užít růžové mešní roucho. Radost. Každý z nás ví ze zkušenosti, co je to radost. Byl jsem však překvapen, když jsem stál u knihovny a hledal nějakou knihu, která by celá pojednávala o radosti. Nejpopulárnější autor, který napsal desítky knih Anselm Grün, který napsal tolik studií o různých pojmech, ctnostech, nemá ani jedinou. Nenašel jsem ani od jiných autorů. Jsou sice tituly jako na příklad Radost pro duši, ale to jsou všechno jen povídky, nebo kniha výroků a moudrostí pro radost duše. Ale samostatná studie o tomto pojmu mízatém ne ní známá. Nejsem jistě vševědoucí, ale zatím se mi taková kniha nedostala do ruky.

A přece jen vyšla kniha, která není sice přímo o radosti, ale má zajímavý nadpis. **Zaskočen Radostí**, moje cesta od ateismu ke křesťanství. Autorem je sám veliký profesor středověké a renesanční literatury v Cambridgi, autor mnoha knih, světoznámý C.S. Lewis. (čti luis) Na obálce knihy jsou tato slova:

„Prozkoumal jsem vše ve své mysli a těle; všeho jsem se ptal: „Je to tohle, co chceš? Je to tohle?“ A úplně nakonec jsem se zeptal. Zda sama Radost je to, co chci; a když jsem si ji označil nálepkou estetická zkušenost, předstíral jsem, že mohu odpovědět „Ano“. Ale i tato odpověď se zhroutila...“

Autor v knize popisuje svoji cestu od ateismu k víře v Boha, pak jde cesta až ke křesťanství, k přijetí pravdy, že Ježíš Kristus je Syn Boží. To vše shrnuje v tom nadpisu Zaskočen Radostí (s velkým R).

Co je skutečně radost? O tom máme v biblických slovnících a encyklopediích už více hesel. Písmo svaté o radosti má mnoho zajímavých výpovědí. Řecké slovo radost – **chara** znamená to, co blaží a strhuje k veselí, úplná bezstarostnost a zářící sdílnost. V Lukášově evangeliu čteme: „*Právě tak bude v nebi radost nad jedním hříšником, který činí pokání, než nad devětadevadesáti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.*“ V listu sv. Pavla Flm čteme: „*Tvá láska mi přinesla velkou radost a povzbuzení, protože jsi potěšil srdce věřících, bratře.*“

Radost je příznačným rysem biblické zbožnosti. Bůh se raduje a rozveseluje ve svých skutcích, veselí se také ze svého lidu. Ježíš sám nebyl jen mužem bolesti, ale především nositelem a zdrojem radosti. Křesťanská radost je spojena s nalezením království nebeského. A především je **darem Ducha svatého.**

Chceme si dnes uvědomit, že radost není nějakým projevem bujarého veselí, s prominutím, radost se neprojevuje koňským řehotem. Radost se také odlišuje od opojení a smyslového potěšení. Radost, to je obrovský dar, který do nás vlévá Bůh. Radost se v nás objevuje, když se dotýkáme života, zakoušíme lásku, jsme potěšeni poznáním, obohaceni krásou, sdělili jsme sebe někomu jinému, rozdáváme se bez podmínky.. atd. Viděl jsem někde několik fotografií, kde byl muž, kterého olizoval pes, mladý otec odpočívající na poli s pytlím brambor pod hlavou a v klíně mu odpočíval malý synek. Ti všichni z obličeje a celé bytosti vyzařovali radost a štěstí. A byl tam nápis: **Jeho srdce překypuje radostí a životem.**

Když o tom všem přemýšlíme, pak poznáváme, že pravá radost souvisí s něčím jiným než s vlastním sebeuspokojením. A souvisí vždycky s Bohem (ať si to ti lidé uvědomují nebo ne).

My uslyšíme o Vánocích jen jednu kratičkou větu: „**Zvěstuji vám velikou radost, dnes se vám narodil Spasitel.**“ Příchod Pána a jeho záchranu oznamoval prorok Sofoniáš v prvním čtení: „*raduj se Sióně, jásej siónská dcero, tvůj Bůh je uprostřed tebe.*“ Apoštol Pavel zase volal: „*Radujte se stále v Pánu.*“

Milí bratři a sestry, není skutečně větší radosti a většího štěstí než jen to, co se do nás vleje z Boha, od Ducha svatého. To si uvědomme a nechejme se tím naplnit ve dnech vánočních, ve dnech svátečních.

4. neděle adventní

V letošním roce stojíme přímo na přelomu adventu a vánoční doby. V jediném dnu čtvrté neděle prožíváme mnoho duchovních vrstev velikého tajemství naší spásy. Často připomínám lidem, jak bychom měli správně prakticky prožít v rodině Vánoce. Jak na sebe máme být hodní, jak si projevovat lásku a snažit se o vytvoření pěkného svátečního prostředí.

K tomu je obrovskou inspirací právě dnešní bohoslužba 4. adventní neděle a především evangelium. Panna Maria nám dnes dává příležitost nahlédnout, jak **Duch svatý řídí lidské kroky**, aby své věrné přivedl tam, kde pro ně připravuje zázračné dary. Dnes vnímáme, kam Duch svatý přivedl Pannu Marii a co se tam stalo. Je to úžasné setkání v judských horách. Setkání dvou žen, dvou matek v požehnaném stavu.

Maria se stává živou schránkou, živého Boha, vzácnější než všechny zlaté nádoby. Čistá a pokorná služebnice Páně cítí naléhavou potřebu posloužit svému Hostu tím, že jej donese tam, kde na něho toužebně čekají. Je to láskyplná mateřská služba, které Panna Maria zůstane věrná až do skonání času.

Maria přináší Ježíše tam, kam ji vede Duch svatý. Doprovázíme ji a spolu s ní v tiché úctě vstupujeme do Zachariášova domu. A zde opět Duch svatý skrze Alžbětina ústa nám říká, koho to doprovázíme. Alžběta naplněna Duchem svatým zvolala mocným hlasem: *Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého... Jak jsem si zasloužila, že matka mého Pána přišla za mnou..*

Setkání Alžběty a Marie to je překrásný obraz, inspirace pro naše **osobní setkávání**. Alžběta žehná Marii: starší žena uděluje požehnání mladší. Výraz žehnat je překladem latinského benedicere – dobrořečit. To znamená hovořit o druhém člověku v dobrém.

Znám mnoho lidí, kteří se cítí prokleti. Už v dětství slýchali mnohá odsouzení: „Jsi nemožný. Nemohu tě vystát. Klid' se mi z očí. Tobě nemohu odpustit, protože se nechováš, jak jsem si já představoval a přál.“ Tito nešťastní a zranění lidé touží po slovu **požehnání**, které by je ujistilo, že jsou na tomto světě vítáni, že je v nich dobro, že si jich váží a mají k jejich charismatům úctu. K setkání patří slova vyjadřující dobro v druhém člověku.

Dobře mluvit o druhém – žehnat – benedicere. To je to, co nás **učí Alžběta**. Ale učí nás to především sám Bůh. On je ten první, kdo nám žehná, kdo o nás dobře mluví. Nechme na sobe působit jeho slova požehnání.

A teď si odpovězme znovu jak prožívat Vánoce. Teď jde o nás. I naše slova mají vycházet z očištěného srdce a my máme o všech kolem sebe, o svém partnerovi, o své partnerce, o svých dětech a rodičích, o těch druhých **dobře mluvit, dobrořečit jim**. Takové dobře mluvení – požehnání – může uzdravit mnohou ránu. Taková pozice přináší mír.

Poslechněme si závěrem moudrost Keltů:

*Mír mezi bližními, mír mezi příbuznými,
mír mezi milenci, v lásce Krále života.*

*Mír mezi tebou a mnou, Mír mezi mužem a ženou,
mír mezi matkou a dětmi,
však Kristův mír je mírem nade všemi.*

Slavnost Narození Páně – půlnoční

Věci veliké, jsou tak jednoduché a jsou tak krásné, že člověka zasahují v srdci obrovskou vlnou radosti. Přečetl jsem si někde veršík, který mě vyprovokoval úvaze o Bohu Otci a jeho Synu. Bůh Otec světlo a Syn světlo světa. Ten veršík zní: **Vždyť tvoje ruka požehnaná, podala lidem jako dar, mlád'átko ženy – Krista Pána.**

Chceme se dnes chvíli zamyslet nad tím světlem, které se rozzářilo v Betlémě ve chlévě v jesličkách.

Jeden otec vypráví zážitek se svým synkem. Člověk slyší od dětí mnoho vět, které nemůže zaslechnout od dospělých. Řekl bych, že děti mají jiná ústa než velcí lidé. A z těch úst vycházejí někdy velká slova, tak velká, že by dospělého nikdy nenapadla.

Stalo se to, když synkovi byly necelé tři roky. Šli jsme po ulici, vál strašidelný vítr, který přinášel šumění větví, tajemný skřípot. Syn se mě pevně držel za ruku, občas ke mně vzhlédl. Uměl jsem si představit, jak pro malého chlapce je ta cesta nocí dobrodružná. Pro mě to byla obyčejná cesta za špatného počasí. Pohledy ustrašeného chlapečka mě dojímali, snažil se vypadat statečně. Takové pohledy si člověk pamatuje, pohledy plné bezměrné důvěry.

A pak když vítr zašelestil zvlášť strašidelně, syn promluvil. „*Tatínku, udělej den.*“ Myslel jsem, že jsem neporozuměl. Sehnul jsem se k němu. „*Tatínku rozsviť!*“, řekl a ukázal ručičkou ke hvězdám. A já jsem pochopil. A ucítil jsem za té procházky větrnou nocí něco, co jsem nikdy předtím nepocítil... **On si myslí, že mohu rozsvítit slunce.** Podíval jsem se na chlapce, který statečně capkal unavenými nožičkami po mém boku a vůbec nežertoval, byl si jistý, že **velký tatínek** dokáže – tak jako když zmáčknete vypínač – udělat den.

Sklonil jsem se k němu, vzal jsem ho do náruče a tak jsme šli strašidelnou nocí plnou neznámých zvuků a příšer a přízraků. Uvažoval jsem, co říct, jak se přiznat k tomu, že nedovedu udělat den. Ale nemusel jsem nic vysvětlovat, všiml jsem si, že chlapeček po dni plném zážitků už spí. Pevně mne svíral rukama kolem krku a tvářičku mi tiskl k vousaté tváři.

Jakou důvěru v nás mají děti, jakou sílu v nás vidí a jakou moc v jejich očích máme! Jsme všemocní obři, kteří se, jak dítě roste zmenšují... zmenšují.

A na toto místo v rostoucím člověku musí nastoupit jiný **Otec – Bůh**. My všichni, ať malí nebo velcí jsme dětmi Božími. Vánoce z nás všech udělají malé, toužící a očekávající bytosti. Kouzlo Vánoc zasáhne téměř všechny lidi. A jde jen o to, zda skutečně dokážeme vůči svému milému, všemohoucímu a milosrdnému Bohu Otci zaujmout ten postoj dítěte z našeho dnešního vyprávění.

Přeji všem, abyste takto prožili Vánoce. Přeji radost a překvapení dětem. A přeji vám všem, dospělým i těm, kdo nemají moc víry, abyste uvěřili v Ježíška – protože on vám může skutečně nadělit to, po čem vaše lidská bytost touží – štěstí a lásku, pokoj a věčný život tam, v jiném světě, ve světě ducha, ve světě bez slz, utrpení, beze lži, ale ve spravedlnosti a pokoji, který svět dát nemůže.

Mše svatá za svítání

Od svého dětství jsem býval fascinován čtením z proroka Izaiáše (slyšeli jsme ho při mši svaté v noci). *Lid, který chodil ve tmě, vidí veliké světlo, obyvatelům temné země vzchází světlo.... Hle, dítě se nám narodilo, syn je nám dán...dostal jméno podivuhodný rádce, mocný Bůh, věčný otec, kníže pokoje.* Moc jsem tomu nerozuměl, ale strašně se mi to líbilo.

V těch několika prorockých slovech je skryto celé tajemství vtěleného Boha, tajemství Vánoc. **Světlo.** Vánoční kouzelné obrázky, kde dítě hledí do světla svíce, září mu oči, jsou plné radosti. Světlo, to je dar, zahánění tmu a strach.

My jsme si v první vánoční bohoslužbě vyprávěli o zážitku otce s jeho malým synkem. „Tatínku, udělej de... rozsviť slunce.“ Člověk, který jde nocí, kolem hučí a sviští strašidelný vítr, stíny podsvětí vás děsí, takový člověk má strach.

To je přesný **obraz stavu lidstva**. Právě o tomto stavu hovoří proroctví Izaiášovo. *Lid, který chodí ve tmě.* Bloudí ve zlu a zmatení, nedovede si sám rozsvítit světlo pravdy. Izaiášova vize se netýká jen nějaké dávné historické události. Temnoty, které ohrožovali Izrael, obkličují i nás. Tyto temnoty tu však nebudou věčně. Prozáří je světlo. Prorok je přesvědčen, že v tomto rozhodujícím střetu dějin Hospodin zvítězí. Prorok zde ukazuje k budoucnosti, kterou zde před námi otevírá Bůh.

Člověk zhasnul, aby nebylo vidět na zlé, které činí. Teď tou tmou strádá, už sám nedovede rozsvítit. Bůh jednou rozsvítí, posvítí si na celé svět. Betlémská pastýři uviděli toto světlo jako **první**. Nejdříve se ho ulekli, ale pak se vydali k jeho zdroji. Světlo v temnotách přitahuje lidi dobré vůle, podněcuje nás k jednání. Dává nám odvahu opouštět starý svět, a stavět se proti chaosu a budovat ve světě dobrý řád.

Při mši svaté ve dne se čte evangelium sv. Jana – Prolog. Zazní zde úžasná slova: *Bylo světlo pravé, které osvěcuje každého člověka; to přicházelo na svět. Do vlastního přišel, ale vlastní ho nepřijali.*

Lidé si však zamilovali více tmu a je tomu tak dodnes. I když je tak moc tíží. My však jsme **děti světla** a chceme být **děťmi světla**. Až budeme v čase vánočním sedat u stromečku plného světýlek, uvědomme si to své veliké poslání a odpovědnost tomuto světu. Ukažme lidem cestu ke světlu a sami budme světlem.

Mše svatá ve dne

V předchozích mších svatých jsme meditovali **tajemství světla**. Rozzářilo se v Betlémě. Pastýři byli první, kteří ho uviděli a vydali se za ním. Naplnila je veliká radost, rozzářili se teplem Boží lásky a dobroty. Připomněli jsme si, že to je stav světa. Lidstvo, které bloudí temnotami zla, bludů, chaosu, který boří Boží řád. Do toho stavu přišel Bůh, aby na všechno posvítit. **Přišel jako světlo**.

Jak překrásně to apoštol Jan vysvětluje v evangeliu, které jsme slyšeli. *Toto světlo přicházelo na svět*. Ale lidé se dodnes brání, raději milují tmu, aby nebylo vidět na jejich zlé skutky.

Bůh je však úžasný a skvělý, jak s námi lidmi zachází, jak nás miluje. **Věčný Otec** vstoupil do dějin a bude s námi navždy, věčně. Bůh Otec nás zcela odevzdal tomu nově narozenému, který je bezbranný a zcela závislý na péči Marie a ochraně Josefa. Začalo veliké dílo Božího ponížení, dílo našeho vykoupení, dílo našeho povýšení. Hleďme na to, co dovede nepřemožitelná láska Pána stvoření.

Vánoční evangelium půlnoční mše začíná slovy: *Za dnů císaře Augusta vyšlo nařízení...* Zbožštěný Augustus, synovec a dědic zavražděného Césara, ve své pýše nařídí soupis obyvatel všech zemí své říše. Spolu s tím Pán nebe a země ve své pokoře využije této příležitosti, aby začal shromažďovat svůj lid okolo svého Syna. Režiséři tohoto světa vykonávají svou moc ze svých paláců, přeplněných pohoršujícím bohatstvím. Zatímco Spasitel se narodil za noci v tichu, v chudobě a temnotě jeskyně u Betléma. Samy okolnosti jeho příchodu nám naznačují, že on bude svou mírovou službu vykonávat v úctyhodné diskrétnosti lásky...

Císař počítá lid. Tak to dělají vládci, aby věděli kolik mohou vybrat daní, kolik peněz shrábnou, kolik budou mít mužů do armády, jak oni budou mocní.

Proti němu stojí ten, kterému prorok Izaiáš dal *jméno podivuhodný rádce, mocný Bůh, věčný otec, kníže pokoje*. On spočítá všechny lidi z celých dějin a **zapíše jejich jména inkoustem krve do knihy věčného života**. Vláda Mesiáše bude znamenat konec vší tyranie, lži, veškerých polopravd a všeho zatemňování. Jako dopadají paprsky vycházejícího slunce na zemi stále dál, tak se jeho vláda šíří z betlémských jeslí do posledních končin země, až do nejtemnějších zákoutí lidské duše.

Jak jsou pro nás odstupem staletí fascinující slova proroka: *Dítě se nám narodilo, syn je nám dán, vládu má na svém rameni...* Je to zvláštní král jedinečného království, jediným jeho bohatstvím je, že je jednorozeným Synem věčného Otce. Lidé to pochopili a jak citlivě vyjadřují: Jak jsi krásné neviňátko, vprostřed bídy nebožátka.. Zpívala synu matička... poklekněte národové... vzdejte svému Pánu slávu a čest .

Místo Betléma pospěšme k oltáři

Aby naše klanění nebylo klaněním se jen voskovým nebo sádrovým soškám, promysleme si jeden příběh. Autor k němu napsal, že se skutečně stal v Banzánu, v jedné jihoitalské obci.

Vánoce byly za dveřmi, pekař ve dne v noci připravoval vánoční cukroví, farář se starostou si denně pětkrát přáli příjemné prožití svátků. Kostelník začal chystat betlem s voskovými figurami v životní velikosti. Vytáhl Pannu Marii, Josefa, pastýře, ale nikde nenašel Ježíška. Vypadl na náměstí a začal mezi lidmi křičet: „Ukradli nám Ježíška.“ O faráře se pokoušeli mrákoty, karabiníci začali prohledávat dům po domě. Obyvatelé se začali obviňovat. Jeden tvrdil, že to byla jeho tchyně, která vždycky za vším je, další, že to byl určitě soused a tak dál.

Zpráva se dostala až k pasáčkovi, který žil sám na horách a hlídal stádo ovcí. Sešel se podívat dolů, co se tam děje. A v tom na něho někdo ukázal prstem. „To je on! Viděl jsem ho! Obcházel večer kolem kostela!“ A všichni se za ním pustili. Jen taktak utekl, ještě že dobře znal hory a okolí, podařilo se mu schovat.

Strávil celou noc u zdi polorozpadlého stavení. Když se probudil uviděl ve zdi několikamilimetrovou trhlinu. Zvědavě ji sledoval až k zemi a k jeho údivu pokračovala v zemi mezi keři a kamením. Sledoval ji a šel tři dny, až došel k vesnici, kde byla široká propadlina, domy se bortili a lidé sténali a bylo slyšet křik. Někteří pomáhali těm ostatním. I on začal pomáhat. Vytahoval z trosek zraněné a někdy i mrtvé, kteří jakoby tiše a nehybně odpočívali. Byla noc a on si všiml, že v dálce svítí slabé a chvějící se světlo. Vycházelo z dřevěné chatrče, kterou zemětřesení nezasáhlo. Když přišel blíž, uviděl ženu, které se právě narodilo dítě. Po boku ji stál otec s úsměvem na rtech a hřejivým pohledem. Všude vládlo ticho a klid. Mladý pastýř ulehl vedle chatrče a únavou usnul. Ráno ho probudil pláč novorozeněte. Vešel dovnitř a vzal za ruku ženu, jmenovala se Marie a muže, jmenoval se Josef a řekl: „Obvinili mě, že jsem ukradl Ježíška, pojděte za mnou.“

Do Banzána dorazili na Štědrý den. Před kostelem podala Maria pastýřovi dítě. Kostel byl plný lidí. Jakmile uviděli pastýře, začali se postrkovat a šeptat mezi sebou. V pohledech jim blýskala zloba. Pastýř šel hlavní lodí až k jesličkám a položil zabalenou peřinku na prázdné místo, kde měl ležet Ježíšek. Opatrně rozbil a vesničané s úžasem hleděli, bylo tam živé nemluvně, až někdo vykřikl: „To je podvod!“

A právě v tu chvíli jakoby jim zaskřípala půda pod nohama a velká černá dlaždice, kde stály jesličky rozpraskala. Trhlina připomínala tvar hvězdy. Pastýř vyprávěl, jak se nechal vést trhlinou, jak našel Josefa a Marii s děťátkem, které uniklo smrti v rozvalinách. A tehdy obyvatelé Banzána pochopili, že Vánoce nejsou uctíváním voskových figurín, proto od té doby zůstávají jesličky u nich

prázdné. Jen prasklá dlaždice připomíná, co se stalo. Nikoho už nezajímá, kam se poděla soška Jezulátka.

My bychom asi nemohli mít Betlém bez Ježíška. Přesto ale si musíme uvědomit, co už dávno naši předkové, když vytvořila slova písně. „**Místo Betléma pospěšme k oltáři.**“ My se především klaníme Ježíšovi, který k nám stále znovu přichází v eucharistii jako člověk z masa a krve. Tam zaměříme svoji lásku a zbožnost.

Svátek svatého Štěpána

Včera jsme se radovali z narození božského Dítěte a dnes se díváme, jak teče krev mučedníka. Nepochybuji o tom, že už vícekrát jsme slyšeli, obojí spolu souvisí, stojí vedle sebe tyto dva dny zcela právem.

Papež Jan Pavel II. říká: „Kolébka Ježíšova je vždy ve stínu kříže.“ Dokonce i jedna naše česká koleda v sobě krásně spojuje tuto myšlenku. Ticho a chudoba narození v Betlémě a tma a bolest smrti na Kalvárii jsou totéž. Kolébka a kříž jsou stejná tajemství výkupné lásky; tělo, které Maria vložila do jesliček, je stejné tělo, které se obětovalo na kříži. A proč takové ponížení? „Aby nás vykoupil z každé špatnosti a očistil si nás tak, abychom byli jeho vlastním lidem, horlivých v konání dobrých skutků.“

A taková je i cesta **těla Kristova – církve**, dějinami. Po ruské revoluci roku 1917 zuřila po několik let v Rusku občanská válka. Po pusté krajině se tehdy toulal jeden pravoslavný pop (kněz) a narazil na skupinu bělogvardějců, kteří se chystali zastřelit jednoho bolševika. Bělogvardějský důstojník pozdravil popa tehdy ještě běžným způsobem: „Otče, požehnej nám.“ Pop odpověděl: „Nemohu žehnat vrahům!“ Vojáků se to tak dotklo, že bolševika na místě propustili.

Po nějaké době volala nějaké žena téhož popa ke svému umírajícímu synovi, aby mu udělil svátost umírajících. Syn ho poznal a řekl: „Tys mě zachránil a já jsem měl rozkaz zabít každého popa, kterého cestou potkám. Co bys dělal, kdybys to tehdy věděl?“ „Stejně bych nepožehnal vraždě. **Bůh má pro nás vždy jen odpuštění. Jeho láska je silnější než smrt.**“

Už tehdy, když kamenovali Štěpána, tak se za ně modlil. Z jeho obličeje zářila láska Ducha svatého. Připadl jim jako anděl. A modlil se za ně „*Pane, nepřičítej jim tento hřích!*“

Na tom stojí křesťanství, na milosrdenství, na přemáhání zla dobrem. Poslední dva papežové nám připomínají, že Evropa nesmí opustit tyto své kořeny. Jinak znovu zakusí ty hrůzy minulého století. Národ, který zapomíná na svou zlou minulost, je v nebezpečí, že upadne do starých iluzí a znovu prožije, co znamenají v praxi.

Totalitní režimy byly odstraněny, ale vlivy těchto ideologií, které způsobily tolik zla, zůstávají dál. Evropská unie, o jejíž vznik se zasloužili křesťanští politici Adenaur, De Gasperi, se dnes nehlásí ani k Bohu a církvi, je vedena názory liberalismu, sekularismu, zesvětštění, které náboženství vylučují z veřejného života a zatlačují do soukromého života, kde by postupně umíralo.

V dnešní době mohou pracovití a schopní lidé rychle zbohatnout. A tak se mnozí lidé věnují práci tak horlivě, že na duchovní vzdělání a posvěcování jim nezbyvá čas. Pozvolna ztrácejí zájem a pak i víru. Pro vlastní prospěch mnozí nechtějí mít více dětí. Rodiče se snaží děti hmotně zabezpečovat a chtějí je mít vzdělané. Děti chodí do různých kroužků a sportují, a ti, kdo ty zvláštní aktivity dětí organizují, **nerespektují právo dětí a rodičů**, aby děti mohly chodit do **náboženství a do kostela**. Děti jsou náramně přetíženy a víra se u nich ztrácí. Rodiče to trpí a ještě se utěšují, že je pro děti lepší sport než hospoda. Jenže bez náboženské a mravní výchovy, duchovní posily a odpovědnosti za překonávání pokušení ke zlému sám sport dětí od hospody a projevů neukázněnosti a špatnosti trvale neuchrání. Prosazuje se osvícenské učení, že člověk je od přirozenosti dobrý, a proto se mu má ponechávat volnost vyvíjet se podle svých sklonnů.

Myslíte si, že bude mít křesťanství, po takovéto výchově a neukázněnosti mladé muže a ženy, kteří budou mít ochotu a sílu čelit zlu. Překonávat zlo dobrem? Budou mít ochotu přinést oběť a věrohodně svědčit Kristu?

Sv. Štěpán byl mužem plným víry a mužem, který vyzařoval dobrotu, lásku a odpuštění. A jeho svědectví mělo takovou sílu, že ho obdivujeme dodnes. A to není všechno. Kristus, kterého miloval a kterému sloužil, se mu v okamžiku mučednictví zjevil a otevřel mu nebe, ukázal mu slávu, do které může vejít jen ten, kdo zůstane věrný.

Svátek sv. Rodiny

Dnes slavíme svátek **Svaté Rodiny**. I když stále ještě prožíváme pohodu Vánoc, neuslyšíte ode mne slova pohlázení a uspokojení, slova vážná, plná reality dnešního světa. Jsou to slova varovná, která by spíše měla vyburcovat nás všechny, kteří jsme křesťany, k jasnému postoji. Rodina a manželství je nesmírně závažné téma.

Poslechněte si nejprve slova italského teologa **Guiseppe Dossettiho**: „Rodina se dnes nachází v jedné z nejhorších krizí v dějinách lidstva. V dnešní společnosti působí názory, které znevažují posvátnost rodiny, samu potřebu rodiny a usilují o nahrazování rodiny jinými formami soužití mužů a žen a dětí. Mezi mnohými bludy, které vážně ohrožují jednotu, pevnost, přirozenou danost, sám pojem rodiny, je třeba uvést zvlášť volnou lásku, civilní manželství, skupinová manželství, homosexuální manželství, manželství na zkoušku, rozvod, potrat, umělé oplodňování, umělé zabraňování početí. Sv. Pio

z Pietralciny byl neohroženým obhájcem rodiny, kolik jich zachránil před zničením. Tvrdil, že manželská rozluka je cesta, která do pekla. Odmítal rozhršení těm, kdo zneužívali manželství.“ Slova Dossettiho pokračují ještě dál, ale nebudu už více šponovat.

Je tvrdou skutečností, že nikdy v dějinách lidé nežili tak disharmonicky k Božímu řádu, k mravním příkázáním. Už jsme si na to zvykli a někteří si myslí, že to je normální pokrok doby. Boží zákony však nelze změnit, ani v přírodě (voda nepoteče do kopce, gravitační zákon nepřestane působit, genetické kódy nelze změnit, abychom Bohu předělali svět zvířat ve vlastní zmetky, jak to někdy vidíme v těch vědecko fantastických filmech). Nelze ani změnit mravní zákony v lidském společenství.

Papež Benedikt XVI. ve svém poselství k 1.1.2007 v čl.4 říká: „Povinnost respektování důstojnosti každé lidské bytosti, v jejíž přirozenosti se odráží obraz Stvořitele, v důsledku znamená, že *osobou nelze libovolně disponovat.*“

Jako inteligentní lidé a zároveň jako křesťané chápeme, že je naší povinností být Bohu vděční za dar života, za řád, který nám dal a který nás chrání. A navíc jsme povinni jej chránit v tomto světě.

Vzor máme ve Svaté Rodině. Zadívejme se netradičně na některé momenty, ne tak jak se hledělo na svatý obrázek Josefa, Marie a Ježíška.

Marie se ihned po vtělení Božího Syna odebrala k Alžbětě, aby ji tam pomohla. Ta už byla v 6 měsíci. Když se vrací domů do Nazaretu, je těhotná. Co s dítětem, které nepatří Josefovi. Úcta k daru života je vždy zákon. Josef ji přijímá, když pouze ve snu dostal vysvětlení.

Po útrapách útěku do Egypta a nazpět do Nazaretu, žije rodina jak má žít v harmonii a lásce. Pak vidíme rodinu, kdy Ježíš stojí na prahu, kdy se z chlapce stává muž. O 12 letém Ježíši v chrámě někteří říkají, že to je dobrý model patrona pro pubertáky. (P. Zbigniew Czendlik) Těžko si představit, jak v židovské rodině, by rodič poslouchal své dvanáctileté dítě a ještě s ním diskutoval. v Jeruzalémě se stala nečekaná věc. „Malý Ježíšek“ se odtrhne od Josefa a Marie a v chrámě diskutuje s intelektuální židovskou smetankou. Oni se ptali... A on odpovídá... A všichni žasnou nad moudrostí nějakého „pubertáka“. Pro posluchače to musel být objev. Nikoho tak ještě neslyšeli mluvit. I Ježíš zakusil, že jako člověk začíná být dospělý. Zatímco dříve byl zvyklý poslouchat, najednou je poslouchán. A on má co říci, délkou i obsahem řeči. Měl na to tři dny. V jeho věku muselo být něco zvláštního, výjimečného. Vědomí, že Ježíš je něčím výjimečným, zesílilo i v Marii a Josefovi. Museli tu skutečnost přijmout. I když je zmínka, že tomu moc nerozuměli. Nicméně. Do Jeruzaléma šli s Ježíškem a domů se vrátili s Ježíšem.

Škola nazaretského života nám ukazuje, že všechno je darem Božím a všechno má svůj řád. Všechno je nám pouze propůjčeno a my s tím nemůžeme zacházet jako Stvořitel. Každému křesťanovi by měl být vlastní pojem „**úcta k životu**“.

Slavnost Zjevení Páně

Hvězdy a osudy lidí. To je žhavé téma i dnešní doby. Člověk s podivem sleduje, jak tzv. astrologové, předpovídají, co se bude dít v tomto roce. Není vůbec jasné, jak na to přišli, ale lidé jim někdy věří. Někdo pak namítne, že je přece známo i z Písma, že hvězdy vedou lidi. Vždyť i dnešní slavnost je postavena na tématu **hvězdy**.

Mudrci šli za hvězdou, protože podle starých tradic bylo oznamováno narození velkých osobností objevením se hvězdy. A my vidíme, že v případě našich Vánoc **andělé a hvězda**, jsou v rukou Boží prozřetelnosti a vedou lidi dobré vůle ke vtělenému Božimu slovu.

Připomeňme si, jaký je zde biblický podklad. Sv. Matouš měl pravděpodobně při sepisování evangelia na mysli případ ze 4. knihy Mojžíšovy, kde Balaak, moabský král, zneklidněn postupujícím Izraelem, který postupoval jeho územím, pozval mága Bileama, aby cizince proklel. Ale mág byl přinucen Bohem, aby naopak Izraelským požehnal. Prorocky ohlásil: „*Vidím jej, ne však přítomného, hledím na něj, ne však z blízka. Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele.*“ Hvězda je v Písmu spojována s Králem-Mesiášem, který má přijít. A Pán Ježíš sám prohlašuje v knize Zjevení: „*Já jsem potomek z Davidova rodu, jasná hvězda jitřní.*“

Víme, že je to znamení, které bylo prorocky přesně dáno. Mudrci za tímto znamením šli, ale bylo třeba, aby tradice, Písmo sv. potvrdilo jejich znamení. Proto došli až do královského paláce Heroda, proto byli vyzváni znalci Písma a oni se vyjádřili a potvrdili to. Ale pak nastává veliké drama. Sv. Matouš chce svým vyprávěním, jak drama nepochopení ze strany židovských náboženských autorit, jehož obětí bude Ježíš po celý svůj veřejný život, se ukazuje už od jeho dětství. Vraždění nevinů, snaha zničit nového krále. Ale odmítnutí Izraelem nezmaří Boží plán; **naopak, otevře pohanům bránu evangelia**. A zatímco celý Jeruzalém se uzavírá v nevěru, a zatímco vládce země osnuje vraždu nového krále, mudrci od východu se klanějí **knížeti života**.

V celé události nacházíme několik momentů, co lidé dokáží udělat i dobrých věcí. Někdo napsal o návštěvu mudrců u Heroda větu: Zastavili se u Heroda na návštěvu. Byla **nebezpečná zdvořilost**, která od té doby nepřestala ohrožovat nevinného. Svěřit tajemství některým lidem, kteří jsou sobečtí, pyšní a arogantní je nebezpečné. Člověk musí stát v **pokoře** před velikými znameními a tajemstvím Boha.

Dary, které přinesli, nám mohou dát inspiraci. Oni přinášejí dítěti, kterému se chtějí poklonit **zlato, kadidlo a myrhu**. My můžeme přinést dary ještě vhodnější. Toto dítě je **Stvořitelem**. Stvořit znamená z ničeho udělat něco. Chceme-li oslavit Ježíše jako svého stvořitele, můžeme přinést svou nicotu, svou vnitřní prázdnotu, bezradnost. On může náš život změnit v bohatý, zlatý. Dítě je **Kristus, náš Spasitel**, přichází, aby zhojil naše rány, aby nás vysvobodil ze zla.

Myrha na rány, na smrt a rozklad. Zde dalším darem je naše potřeba jeho uzdravující moci. On promění v nás zlo v zářivé znamení své lásky.

A tak si uvědomme, že právě naše nicota, naše mlčení a naše poznání provinění jsou těmi nejlepšími dary, které lze Bohu přinést. A on je změní v obrovské duchovní bohatství.

Svátek křtu Páně

Slavíme dnes svátek Křtu Páně a celá ta událost nás přivádí k hlubšímu zamýšlení se nad tajemstvím Božího povolání. Ježíš se odebral k Janu Křtiteli a zde u Jordánu chce přijmout křest pokání. První čeho si chceme všimnout je skutečnost třicetiletého rozpětí v Ježíšově životě. Je to první veřejné projevení Ježíšovy mesiášské totožnosti po klanění Mudrců. Proto liturgie staví křest vedle zjevení Páně chronologickým skokem třiceti let. Ono Dítě, kterému se mudrci klaněli jako mesiášskému králi, je dnes posvěceno Otce v Duchu Svatém.

My jsme si to slavnosti zjevení připomněli, že v liturgii v antifoně se najednou mluví o klanění mudrců, o křtu v Jordáně a o zázraku na svatbě v Káně Gal. Zde všude se zjevuje a prezentuje jeho moc a poslání.

Papež Jan Pavel II. k tomu říká: „Ve křtu v Jordánu se již jasně rýsuje Ježíšův mesiášský „styl“: Přichází jako Beránek Boží, který na sebe vzal hříchy světa. Tak ho Jan křtitel označí učedníkům. I my, kteří jsme o Vánocích slavili velikou událost vtělení, jsme vybízeni, abychom měli pohled upřený na Ježíše, na lidskou tvář Boha a božskou tvář člověka.“ Tolik slovo papeže.

To je úžasný postoj Ježíšův, který nás provokuje a inspiruje k následování. Díváme se na něj a vidíme. Ten ohlašovaný **Veliký** právě přichází, ale jeho příchod je překvapivě skromný a nenápadný. Pravá velikost nespočívá v okázalosti. Odložil všechnu svou velikost tak důsledně, že je k nerozeznání od ostatních kajících, a jako všichni příchozí sestupuje do Jordánu a přijímá Janův křest. Jen zrak proroka rozpozná, kdo je Ježíš.

Ježíš je vybaven a potvrzen Duchem Svatým a začne naplňovat své poslání. Je to zvláštní že 30 let žil jako obyčejný člověk, jako dělník, jako přítel a kamarád nazaretanů.

To mě inspiruje nyní k otázce. Vánoce končí a já se ptám. Už jste rozbalili svůj balíček? Hele faráři, že se vůbec ptáš. No jasně. Ale já mám na mysli jiný balíček. Ten balíček, který jsme dostali při křtu – Božího dětství a synovství. My jsme také dostali Ducha Svatého. A já tvrdím, že jsou skutečně lidé, kteří ho vůbec nerozbalili. Po křtu jim zůstalo nesmazatelné znamení, které je opravňuje dovoleně a platně vykonávat všechny úkony křesťanského života. Boží dary zůstávají vázány, dokud neuslyšíme v srdci hlas Otce: „Ty jsi můj milovaný syn.“ Ty začnou být působivými až v okamžiku, kdy my, osvíceni Duchem svatým začneme prakticky žít svoji víru a začneme svědčit.

Ted' nechci, prosím pěkně říci, že jsou tu ti, kdo dáreček dosud od křtu neotevřeli. Ale věřte, že jich je kolem nás hodně. Jsou pokřtěni, ale nic víc.

Nechejme se povzbudit příkladem těch, kdo to skvěle dokáží. Pokud vám uniklo o Vánocích vyprávění, rozhovor v KT s Danielou Drtinovou, vraťme se k tomu. Stojí to za to. Je to TV moderátorka, někteří si pamatují jako novinářku zaujatou vůči církvi, tvrdou liberálku, která dává nechuť k jakémukoliv duchovnu. A my se najednou dovídáme, že je křesťankou, že je duchovně žijící bytostí, že se vyzná. My se v kontextu dovídáme celý její životní vývoj a žasneme, jak Bůh lidi skvěle vede. Rodiče ji nedali pokřtít, ale nevedli ji ani k ateizmu, matka je věřící, ale dcera se to dověděla až později. V jejích 33 letech ji dala klíč ke vstupu do křesťanství nějaká vzácná žena.

Když se ji zeptali, koho by nechala o Štědré noci promluvit na obrazovce, odpověděla, že Terezii z Avily nebo herečku Libuši Šafránkovou. I když Daniela není karmelitkou, žije spiritualitu mystiků Terezie a sv. Jana od Kříže. A proč Libušku? Protože vyzařuje něco tak zvláštního, že ve studiu by bylo škoda přebíjet to slovem. My víme, že Libuše je zbožná, praktikující křesťanka i se svým mužem hercem Abrahámem. Už jsme si vyprávěli o jejím zážitku o duších v očistci, o potřebě modlitby za ně.

To všechno jsou lidé, kteří rozbalili svůj křestní balíček a pomáhají druhým žít křesťanství. Měli bychom považovat, jak je to s každým z nás. Ale pozor. To svědectví musí být v intenci, v poslání, v síle Ducha svatého. Ne abychom vyzařovali své nezralé, často deformované lidství. Musíme vyzařovat Boha.

Postní doba – Popeleční středa

Dnešním dnem vstupujeme do období, ve kterém se budeme připravovat na obnovu našich křestních závazků a zároveň na největší svátky v roce – Velikonoce.

Smyslem svatopostní doby je **očistit se, disponovat se a proměnit se.** Velikonoce jsou svátky nového stvoření – máme být noví lidé. Prostředek, který nám k tomu slouží je **půst**. Je to také forma pokání. Jeho podstatou je pak změna smýšlení, je to obrácení.

A tak si jen v několika myšlenkách ukažme, jak je to důležité, k čemu nám může posloužit **pravý půst**. Když říkáme pravý půst, pak se ptáme a jak vypadá? Slovo Boží nám rozkrývá celou skutečnost. Budeme je postupně vnímat. Jedno prorocké slovo říká, že pravý půst prokazovat dobro, ne se týrat. Cílem postu je propuštění člověka na svobodu, aby nebyl v žádném otroctví hmotných skutečností – v našem pojetí především jídla.

Člověk, který je dobře napapinkaný, je otupělý k duchovnímu vnitřnímu světu. Přemíra jídla činí člověka duchovně líným. Jak říká jeden duchovní otec,

člověk jakoby otupělý je možná zdánlivě v pohodě, ale v nitru je až na žaludek zcela pustý. Touto cestou člověk utlumuje svoji prázdnotu, své duchovní strádání, nepřipouští si, že otrokem vášní, světa, názorů, komerce. Leckdy se můžeme setkat i s výrokem: „Když se řádně najím, tak aspoň nejsem protivný.“

My jsme však nebyli stvořeni k tomu, abychom byli pasivní, smyslově uspokojení. Byli jsme stvořeni k Božímu obrazu a jsme posláni přinášet radostnou zvěst evangelia do všech míst tohoto světa. A to je služba dobru, jak o ní hovoří prorok Izaiáš v 58 kapitole.

Půst tedy není trápením člověka hladem, ale je pomocí k znovunastolení Boží spravedlnosti. Má mnoho účinků. Člověk se **stává silnějším** skrze cvičení v sebezáporu, jeho vůle je lépe připravena pro obtížné zápasy o dobro. Dále pak, co člověk ušetří díky postu, může darovat jako **almužnu**. Tělo pak paradoxně posílené postem neotupuje ducha a člověk je citlivější vůči Božím skutečnostem. Je vnímavější k vanutí Ducha sv. Člověk začne být soucitným s bídou a trápením druhých. (Znáte tu zkušenost lidí, kteří prošli nemocí a strádání, jak dosvědčili, že se najednou začali dívat na svět jinak, pravdivě.)

Ale závěrem. Víme, že půst nás sám nespasí, **ale disponuje** k vnímavosti pro spásu, která přichází od Boha.

1. neděle postní

Každoročně hned první neděle postní před námi otevírá a nastoluje téma, jak bojovat s pokušením, jak přemáhat zlo. Vidíme Ježíše, že také on, i když byl Syn Boží, prošel i touto životní zkušeností člověka. On nám **prošlápl cestu do nebe**, a na své cestě před námi si nic neusnadnil a nezjednodušil. Vzal na sebe celý úděl člověka i s touto zátěží. Dobře se připravil na to nejtěžší rozhodnutí, které přišlo se smrtí na kříži. Tam dokázal říci své **ano**, i když se lidsky v úzkosti chvěl a prosil Otce, aby mu ten kalich odňal. K tomuto vrcholnému rozhodnutí bezesporu patřila i příprava boje se zlem, kdy přemohl v přímém střetu pokušitele, odpůrce Božího.

Připomněli jsme si na Popeleční středě, že by nám nemělo jít jen o nějakou tu „kosmetickou vnější úpravu“. Je nutné, abychom zajeli víc do hloubky. Půst by se nás měl dotknout radikálněji, člověk musí ucítit, že sebeodříkání bolí. Teprve potom je schopen vnitřního obrácení.

Víte který půst je nejtěžší a nejtvrdší? **Půst od sebe sama**. Svět a d'ábla, když člověk trochu chce, tak snadno překoná. Ale překonat sama sebe, to je skutečně oříšek.

Promysleme si toto závažné téma. Známe kázání Jana Křtitele na poušti. On volal: „*Sekyra už je na kořeni stromů; a každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřat a hozen do ohně.*“ Půst od světa je přípravným postem. Ten ještě neklade sekýru ke kořeni. Tím pravým radikálním postem je půst od nás

samých. Ježíš říká: „*Chce-li kdo přijít ke mně, zapři sám sebe.*“ Musíme tu sekyru namířit na své vlastní kořeny.

Stromy a kořeny. Ten obraz o něčem vypovídá. Topol a mnohé jiné stromy, mají kromě bočních kořenů také kořen, který roste do hloubky. Dokud ten se nepřetne, strom není skácený a je stále živý. A tak je tomu i u nás: je možné se zřeknout různých zlých vztahů a věcí, ale pokud se sekyra nezamíří k vlastnímu, starému, tuhému, **sobeckému „já“**, nepokročí se k evangeliu, neuskuteční se pravé obrácení. Když v nás zůstane naše staré „já“, to zase v nás oživí všechny ty zlé věci, kterých jsme se jen tak zřekli.

Papežský kazatel R. Cantalamessa říká: Může existovat asketa postem vyhublý až na kost, a přitom plný sebe a pýchy na svůj půst. Takový bude ještě potřebovat skutečné obrácení. Skutečné pokání, skutečné obrácení, to je nesnadná operace.

Proč je třeba bojovat proti sobě? Protože naše „já“ je po hříchu jako **tvrz**, která přešla do moci nepřítele. Pokud ta tvrz nebude zničena, nepřítel, který ji obsadil, bude odtud stále útočit a ničit okolí. Pokud budeme trpět, aby naše staré, hříšné „já“ v nás mluvilo, rozhodovalo a terorizovalo naši duchovní stránku, zůstáváme stále otroky starého zla, staří živočišní lidé. Lidé, kteří zasévají do těla a to končí zkázou.

Sv. Pavel píše: „*Žijete-li totiž tak, jak chce tělo, musíte umřít; jestliže však s pomocí Ducha ničíte záłudnost těla, budete žít.*“ Modlíme se v jedné modlitbičce: **tělo, svět, ďábla přemáhám..** A znovu připomínám, že to nejtěžší je překonat právě tělo. Tak se přikládá sekyra ke kořeni, když přemáháme sebe.

To jsou Velikonoce. My jsme si to na Popeleční středu připomněli. Smyslem svatopostní doby je očistit se, připravit se (disponovat se) a **proměnit se**. Velikonoce, to je nové stvoření a my máme žít jako **noví lidé**. Máme se odtrhnout od starého kořene a nechat se přesadit do nové půdy Boží lásky a milosti.

Snad závěrem ještě pro úplnost. Co je vlastně tou sekyrou, která nás má odetnout od starého kořene? **SLOVO BOŽÍ**. Působí také jako mačeta v pralese, co dělá prostor a čistí všechno kolem, aby mohlo žít to **nové a krásné**. Slovo Boží nám vstupuje do srdce, proniká až do morku kostí a jasně říká, kde je to zlé a zkažené. My je někdy neradi slyšíme, znervózníme, nebo se tváříme, že se nás to netýká. Musíme je však přijmout, když se chceme uzdravit, obrátit a **proměnit**.

2. neděle postní

Klíč k pochopení liturgických textů dnešní neděle nacházíme v prefaci. Říká se v ní, že „*Když Ježíš Kristus připravoval učedníky na svou smrt, ukázal se jim s Mojžíšem a Eliášem a zjevil jim svou slávu, aby je poučil, že se utrpením a smrtí vstupuje do slávy vzkříšení*“. Tento poznatek má také veliký

význam pro náš křesťanský život. Pokud máme žít křesťanský životní styl v tomto světě, musíme mít jistotu, že je to oprávněné a že nás to přivede k věčnému životu v nebi. Křesťanský životní styl je, že se **nezabydlujeme** na této zemi. Proto nám dnes apoštol Pavel připomíná: „*My však máme svou vlast v nebi, odkud také s touhou očekáváme Spasitele Pána Ježíše Krista.*“ A dále víme, že život pozemský, je život jako v cizině, je spojen s trápením, je to snášení kříže, protože jen tak se vstupuje do slávy vzkříšení.

Když Ježíš mluvil o těchto věcech, musel apoštoly podepřít v této víře a důvěře v jeho slova. Proto se před nimi **proměnil, ukázal jim svou slávu**. Není každému dáno, aby už v pozemském životě s jistotou zahlédl tu krásu a jas. Tato Boží velikost nesnese přítomnost **pozemského člověka**. Proto už ve Starém zákoně zaznělo, že kdyby člověk uviděl Boha, nesnesl by to, musel by zemřít.

Můžeme s údivem sledovat, jak Bůh jakoby tlumí své odhalování sebe člověku, své zjevování. Viděli jsme dnes Abraháma, jak s ním Bůh uzavírá smlouvu. Kdybychom si přečetli celou onu pasáž z Písma, pak zde naskakuje otázka. Proč při tom Abrahám upadl do hlubokého spánku? Abrahám je uchvácen tajemným spánkem právě ve chvíli tak očekávané, kdy Pán měl splnit svůj příslib a zpečetit smlouvu. To zde není nepozornost nebo nedostatek bdělosti ze strany patriarchy. Abrahám upadl do zvláštního, tajemného druhu spánku, který se v Písmě zmocňuje člověka v přítomnosti Boží. Je to vždy, když Nejvyšší přináší tu **spásnou iniciativu**. Člověk jen pasivně může hledět, opatrně se nechat dotknout, protože není schopen snést jas Boží slávy.

Teologové upozorňují na to, že i tajemné trojí usnutí apoštolů v Getsemanské zahradě za krvavého potu Pána Ježíše je stejného typu. K uskutečnění díla vykoupení je Ježíš radikálně sám.

Srovnejme to s více místy. Ve chvíli, kdy hustá mlha sestupuje na oltář, který Abrahám připravil, aby na něm obětoval zvířata, Abraháma pojala hrůza a veliká tíseň. Takové byly i pocity Petra, Jakuba a Jana, když na hoře Tábor na ně sestoupil mrak. A dále si uvědomme, že vojáci, kteří hlídali hrob Ježíše v chvíli vzkříšení, prošli podobnou zkušeností. „Vzezření anděla, který odvalil kámen od hrobu, bylo jako blesk a jeho roucho bílé jako sníh. Strážci byli strachem z něho bez sebe a strnuli jako mrtví.“ (Mt 28,4)

Z toho všeho můžeme vytušit, že setkání s Božím tajemstvím, s jeho tvůrčí a velikou slávou, není pro člověka běžnou a dostupnou záležitostí. Jen ti, kteří byli vybráni a prožili to, svědčí o tom, jak je Bůh utlumil a jak je to stejně zasáhlo.

Nakonec si však ukažme, že člověk přesto musí „vystupovat na horu Tábor“, musí v modlitbě a kontemplaci prožívat alespoň odlesk slávy a krásy nebe, aby snesl zátěž a kříž života, aby neztratil důvěru a cíl svého putování – nebe.

Dr. Jaroslav Studený ve své knize **Bůh mého stáří** se dotýká oblasti přípravy na umírání a smrt. A jako Ježíš posílil sice jen tři z apoštolů před svou smrtí, tak i my potřebujeme posilovat. Dr. Studený má na konci knihy

jeden obrázek s pěkným textem: *Neprosím o štěstí na zemi, jen ať mi občas zasvitne tvé světlo, abych poznal tvé ruce, Pane, a mohl tušit tvou krásu a lásku.*

Tak bychom měli i my prosit. Vždyť v Písmu, v žalmech máme dosti inspirace. A tak prosme a posilněme svou důvěru patřením na jeho tvář v Písmu a řekněme mu ve vroucí modlitbě: „*Hospodine, hledám tvou tvář. Neskryvej svou tvář přede mnou*“ Vždyť ty jsi Bůh, který mne zachraňuje.

3. neděle postní

Evangelium dnes obsahuje více náhledů na tajemství působení zla. Bolest a utrpení nám nezpůsobuje jen konání našich hříchů. Působí nám je také zanedbávání dobra z naší strany, naše vyhýbání se vykonat něco dobrého. Jinými slovy: jsme neplodní, jako ten fíkovník v evangeliu.

A je zde ještě jedna poloha, že i my můžeme trpět a snášet obtíže i když jsme nevinní, je to pak důsledek zla, které působí jiní lidé.

Zadívejme se dnes na tyto tři polohy v praktických důsledcích

1. Zlé skutky a jednání. Lidé, kteří působí zlo a nečiní pokání, zakusí jeho důsledky, to je trest. Stále častěji dnes uvažujeme o katastrofách a jejich příčinách. Listoval jsem svými poznámkami a zaujala mě událost, o které jsem kázal před dvaceti lety. Stalo se to v roce 1985 v Kolumbii. Zprávy měly titulky. Sopečné peklo v Kolumbii, při kterém zahynule 27 000 lidí. Ale také jsme dostali dopis z jedné řeholní komunity, kde je představenou žena českého původu. V dopisu psala: „Kolumbie bylo postižena dvěma katastrofami. Jednou z nich je výbuch sopky Nevado del Ruiz vysoké 5400 m. Sopka Ruiz byla 400 let v klidu. Teď ale asi 2 měsíce kouřila. Najednou vybuchla ale ne nahoře, nýbrž z boku. Roztavený sníh, láva a zemana, to vše se valilo v šířce 2 km po řece k městu Armero vzdáleném asi 50 km odtud. Zatímco Libano a jiné vesnice leží velmi blízko sopky nebyly zasaženy a zůstaly ušetřeny zkázy. Bylo to opravdu hrozné.

Musím však k tomu dodat ještě jednu skutečnost, o níž se zde v Kolumbii mluví. Armero bylo zkažené centrum prostituce a nemravného života. Asi před 30 lety tamější kněz se postavil proti té mravní zkáze velmi neohroženě a byl za to krutě mučen: byl přivázán za koně a vláčen po ulicích, až vydechl. A nyní přišla tato zkáza, kdy město zmizelo pod záplavou vody, lávy a bláta.“

Tehdy v časopise 100+1 (1986) bylo k tomu několik zajímavých poznámek a fotografií. Psali: „To je zvláštní, že bylo zničeno město tak daleko od sopky. A proč si sopka vybrala právě noc, pro svůj úder, když lidé spí a jsou nejzranitelnější. Její úder byl proto tak ničivější.“

Napsal jsem si tehdy do poznámek. Ta sopka je ale prohnaná, proč? My víme, že ono vždycky všechno spolu nějak souvisí. Kard. Tomáš Špidlík napsal slova: „Tresty Boží nejsou uloženy z venku, jako na příkl. tresty soudů. Trest za

neposlušnost Bohu je sám hřích ve svých důsledcích. Když člověk hřeší, svobodně se ničí. Je to podobné, jako když někdo pije jed. Sám se svobodně otráví.“

2. Opomenuté dobro. A máme zde druhý náhled. Na začátku mše svaté se vyznáváme také z toho, co jsme měli vykonat a nevykonali. Člověk je líný, nebo je málo statečný nebo je mu to jedno. Někde jsem četl, jak nějaká řeholní sestra v bance vybírala větší hotovost. Někaký zloděj to z povzdálí pozoroval a když vyšla ven, chtěl ji vyrvat kabelku. Viděl to policista, který se ale otočil na druhou stranu, aby to neviděl. Jistě by měl být potrestán proto, že nic neudělal.

Kolik je takových lidí, kteří se nezastanou, kteří nevyužijí své postavení politika, osobnosti, aby se zastali spravedlnosti, aby udělali dobro. Nejde o to, aby vykonali pomstu, ale aby vyvažovali zlo dobrem. Aby sami nahradili to, co chybí, protože tím prázdňem se dělá prostor pro zlo. Nevykonané, zanedbané dobro, se nám jednou vrátí jako trest. Spadá to do oné kategorie neplodného fikovníku. K čemu je člověk, když nepřináší plody dobra?

3. Utrpení a obtíže nespravedlivé snášené. To je třetí poloha, která je těžká a zůstává tajemství bolesti a utrpení. Lidé k tomu někdy říkají. Proč mě Bůh trestá, když jsem nic neudělal. Tak by se mohl ptát Job, tak by se mohl ptát Ježíš. On sám mnoho trpěl. Okusil krutost nepochopení, tvrdost pohrdání a posměchu. Zřekli se ho jeho příbuzní, farizeové a zákoníci ho nejenom nenáviděli, ale i lživě obviňovali a pomlouvali. A pak fyzické těžké týrání, bičování a nakonec bolestná smrt dovršily nekonečnou míru jeho utrpení. On sám žádný hřích nečinil, ale dobrovolně všechno vzal na sebe.

V evangeliu nás poučuje, že bolest a neštěstí nejsou nutně jenom trestem. Mohou být zkouškou naší víry a věrnosti. A dále. Utrpení statečně snášené přijímá Bůh jako vzácnou bohoslužbu zbožnosti. Utrpení také nepochybně upevňuje naši věrnost, trpělivost a statečnost. Přesto však často nejsme schopni plně pochopit jeho význam a poslání v našem životě. Mnohé nám zůstává tajemstvím.

4. neděle postní

Ježíšovo podobenství je skutečně mistrovským dílem, je to perla, ve které se zrcadlí nejen velikost Boha Otce, jeho láska a dobrota, ale také synovství Božího Syna. Hned se o tom přesvědčíme. Podobenství má tolik vrstev, že bychom mohli o každé z nich meditovat celého půl roku.

Pokusme se dnes promyslet si polohu, která nám představuje „synovství“, návrat nás ztracených synů do Otcova domu. Je to cesta dlouhá, cesta našeho života, která musí vyústit do ideálu **dítěte Božího**.

Použijme k meditaci obraz, který namaloval veliký Rembrandt. Je to právě scéna návrat ztraceného syna. Obraz se nachází v Ermitáži v Petrohradě, kam jej zakoupila roku 1766 Kateřina Veliká. Na obraze je úchvatná scéna, jak před otcem klečí jeho syn, hlavu má na jeho lůně a otec ho objímá rukama. Ten

mladík, kterého otec drží, je ubožák. Rembrandt nikoho nenechal na pochybách, že je to velký ubožák. Hlavu má oholenou, už nemá dlouhé kudrnaté vlasy, oděv, který mu dal, je pouhé prádlo, sotva zakrývá vychrtlé tělo. Tělo je vysílené, chodila vypovídají o dlouhé a potupné cestě. Naopak otec a vysoký muž, který pozoruje scénu, mají rudé pláště, které jim dodávají vážnosti stavu a důstojnosti. Klečící syn nemá žádný plášť. Ale je zde jeden detail. Tento zničený mladý muž má u sebe meč. Přišel sice o všechno, ale ne o meč, kterýž je jediným znamením jeho důstojnosti. Drahocenný meč, symbol svého synovství neprodal. Ten meč tu je, aby mu ukázal, že je stále synem svého otce.

To je úžasný symbol a to je klíč k tajemství lidské bytosti. **Právo na dětství.** Ať už ztratil cokoli – peníze, přátele, pověst, sebeúctu, vnitřní radost a klid, jedno z toho nebo vše – stále zůstává dítětem svého otce. Přichází a říká: „Otče, já už sice nejsem hoden být tvým synem, ale **otče...**“

Považuje se za dítě a to je vlastně program našeho života. „*Nebudete-li jako děti, nevejdete do nebeského království.*“ říká Ježíš. Překrásně tuto cestu k dětství popisuje jezuita Henri J.M. Nouwen. Píše: „Stát se dítětem znamená směřovat k druhé nevinnosti, nikoli k nevinnosti novorozeněte, ale k nevinnosti, které lze dosáhnout vědomou volbou. Jak vypadají ti, kteří dosáhli tohoto druhého dětství? Ježíš je popisuje velmi jasně v blahoslavenství. Krátce po té, co slyšel hlas, který ho nazval *milovaným Synem*, a krátce po té, co odmítl Satanův hlas, který po něm chtěl, aby dokázal světu, že je opravdu hoden být milovaným synem, začíná Ježíš veřejné působení. Shromáždí učedníky na horu a říká jim: „*Blaze chudým v duchu, blaze těm, kteří pláčou, blaze tichým, blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, blaze těm, kteří působí pokoj.*“ **Tato slova představují obraz dítěte Božího.** Je to vlastní portrét Ježíše, milovaného Syna. Je to také **můj portrét**, jakým bych měl být. Blahoslavenství mi nabízejí nejspíš trasu cesty domů, zpět do domu mého Otce. A na této trase objevím radost druhého dětství, milosrdenství a útěchu. Půjdu-li touto cestou, najdu úzkou branku do nebeského království. A až dorazím domů, ucítím obětí Otce.

Jednou prý před Rembrandtovým obrazem stále mladá žena se skupinkou lidí. Šla a položila ruku na hlavu mladšího syna. Pak řekla: „Je to hlava dítěte, které právě opustilo matčino lůno. Podívejte, je ještě mokrá a jeho obličej je ještě podobný plodu.“ Všichni s údivem hleděli a najednou viděli to, co ona. Uvažovali! Maloval Rembrandt nejen návrat k Otci, ale také návrat do lůna Boha, který je stejně tak Matkou jako Otcem?

Přemýšlel jsem o chlapcově oholené hlavě jako o hlavě někoho, kdo byl vězněm nebo žil v koncentračním táboře. Myslel jsem na ten vyhublý obličej, jako na tvář rukojmí, se kterým se špatně zachází. Co to znamená pro mladého muže, když mu oholí hlavu, protože jde na vojnu, bude pokořován, bude zocelen... To je život. To je cesta návratu a po této trase musím i já projít cestou domů. Copak není malé dítě chudé v duchu, něžné a čistého srdce? Copak děcko nepláče v odpověď i na tu nejmenší bolest? Cožpak není dítě tím, kdo působí pokoj, hladovějí po spravedlnosti a nestává se konečnou obětí pronásledování? A

co Ježíš sám, Slovo Boží, které se stalo tělem, nepobývalo devět měsíců v Mariině lůně a nepřišlo na svět jako malé dítě? On se stal dítětem, abych se i já **znovu mohl stát dítětem**, a tak se s ním znovu vrátit do Otcova království.

Meditujme dnes nad větou z dnešního podobenství. **Návrat syna domů, návrat dítěte k Otcí.**

5. neděle postní

Ježíšovo podobenství minulé neděle o **návratu marnotratného syna** nám ukázalo hluboký rozměr Boží lásky, jeho veliké milosrdenství. Dnes jsme svědky, jak tato Boží láska se projevuje v Synu Božím přímo v praxi. Ježíš zachránil cizoložnou ženu, neodsoudil ji a odpustil ji.

Boží milosrdná lásky nás fascinuje, my ji obdivujeme a rádi o ní mluvíme. Je v tom pro nás naděje, že i my **hříšníci** docházíme odpuštění hříchů, jsme obdarováni milosrdenstvím od Boha. Je zde však ještě jeden velmi závažný moment, který nám nesmí uniknout.

Hřích. Co se samotným hřichem, jak se na něj dívat. Když Bůh tak benevolentně odpouští, pak to vypadá, že o nic nejde. Stačí zavzdychat, Bože je mi to líto, odpusť mi. A Bůh skutečně odpustí.

Jenomže v evangeliu dnes na konci zazněla vážná věta: „*Ani já tě neodsuzuji. Jdi a od nynějška už nehřeš.*“ A na jiném místě v evangeliu čteme, jak Ježíš uzdravil nemocného člověka a pak mu řekl: „*Jdi a už nehřeš, aby se ti nestalo něco horšího.*“ Z toho můžeme vyčíst, že to s hřichem není tak jednoduché.

Když se zadíváme na samotný hřích cizoložství, jaké k němu byly postoje podle zákona, pak zjistíme, že trest za něj byl velmi tvrdý. A byl praktikován. Týkalo se to především ženy. Když byla dopadena, byla ukamenována. Jestliže Ježíš ženu zachránil, tak to vůbec neznamená, že by zlehčil závažnost tohoto hříchu. Naopak. My víme, že on to doplnil. Řekl jasně, že zachovávat věrnost se týká i muže, nejen ženy. A dokonce šel tak daleko, že prohlásil, kdo se na ženu dívá chtivě a žádostivě, ten s ní už zcizoložil.

Co si s tím všem teď počít, jak to uspořádat? Teologové odpovídají jasně. Týká se to všech hříchů, jedná se o Boží spravedlnost a zároveň o Boží milosrdenství. Teologové definují milosrdenství takto: **Milosrdenství není shovívavost, tolerantnost vůči hříchu, ale postoj, který umožňuje nápravu, návrat.** Z toho jednoznačně vyplývá, že hřích je závažná věc a Bůh nad ním jen tak nemávne rukou. Jak závažný je hřích, o tom vypovídá kruté utrpení a Kalvárie při Ježíšově vykupitelském činu.

Spása a vykoupení má daleko hlubší rozměr, než si na první pohled uvědomujeme. Odpověď nacházíme ve slovech dalšího teologa, který k tomu

říká: „K čemu by ti bylo Ježíšovo odpuštění, kdyby ti nepřipravil novou budoucnost? Dostals nedocenitelný dar: místo v propasti, ocitáš se na **prahu nového života**. To je podstata Božího milosrdenství. **Nový začátek, nová šance**. To ovšem v praxi znamená, že se musím od toho starého utrhnout.“

A zde se dostáváme na začátek postní doby, kdy jsme si vyslovili myšlenku, které nyní můžeme plně porozumět. Vzpomínáte si, jak jsem mluvil o sekyře, která je přiložena ke kořenu stromu? Že je třeba se odetnout od starého zla? Ježíš nám dnes říká „**Jdi a už nehřeš!**“ Zaznělo tam na začátku, že skrze svatopostní přemáhání máme doputovat k velikonocům, máme se proměnit a svátky slavit jako noví lidé. Starý člověk v nás musí zemřít.

Zde si uvědomujeme, že postní doba vrcholí svatou zpovědí, zbavením se hříchů, očistou. Dostáváme novou šanci. Je to úkon, kdy praktikujeme návrat marnotratného syna domů. Bůh ví, že jsme slabí, že nás zase budou hříchy trápit. Ale od nás očekává, že budeme bojovat, že se budeme snažit napravit, co jsme pokazili. Že se smíříme s lidmi, že budeme lepší, trpělivější a shovívavější s ostatními. Pokud se nám to trochu podaří, pak jsme nepromarnili **dar nového začátku**.

Zelený čtvrtek

Člověk, který chce projevit velikou lásku bližnímu, hledá zvláštní příležitost. Také Ježíš si už dlouho přál dát poslední důkaz své lásky. Svědčí o tom jeho krátká a jasná věta: „*Velice jsem toužil jíst s vámi tohoto beránka.*“ V noci před svým utrpením svěřil učedníkům trvale platnou poslední vůli své lásky. **Ustanovil eucharistii.**

Je to zvláštní, když nasloucháme evangeliu sv. Jana právě dnes, v den ustanovení eucharistie. Církev nám to evangelium předkládá zcela záměrně. Vidíme, že sv. Jan nepocituje potřebu psát o ustanovení eucharistie, protože v té době křesťané už několik desetiletí eucharistii slaví. Popisuje však scénu umývání nohou, která měla velmi závažný význam. Umývání nohou **prohlubuje a prakticky vysvětluje eucharistii**. A je zde také odhaleno veliké tajemství Boží lásky a Hospodinova služebníka.

Tedy Ježíš k údivu všech povstává od stolu, odkládá svrchní šat, bere si zástěru, nalévá vodu a prokazuje učedníkům nejpokornější otrockou službu. Je naprosto přirozené, že jsou z toho v šoku.

Dvě skutečnosti nám všem tímto říká: 1. Jeho příklad má v budoucnosti pomáhat učedníkům, aby se zbavili veškeré pýchy, falešné ctižádosti a ješitnosti. Lásku musí jít na kolena před těmi druhými. 2. Ten úkon neříká jen to, co pro nás Ježíš koná, ale i to, čím pro nás Bůh je, že je Bohem, který slouží člověku. Skvěle to vyjádřil papež Jan Pavel II. když napsal: „*Je to úkon, který zjevuje samu podstatu Boha. Bůh je láska; proto přijal podobu služebníka: Bůh se dal do služby člověka, aby ho přivedl do plného společenství se sebou.*“

A tímto činem nám zároveň zjevuje smysl našeho vlastního života. I my jsme povoláni sloužit bližním, dát se jim do rukou. Jsme povoláni být závislími na nich, to je synovský vztah k otci. Člověk stále touží po vlastní autonomii, být sám sebou, být nezávislý, mít právo žít svůj život po svém. Ježíš nás učí něčemu jinému, on se nám dal zcela do našich rukou. Taková je pravá, opravdová láska. Ještě se máme mnoho co učit. Abychom přešli od pokrytectví, od okázalosti navenek, do skutečného jádra křesťanství, do tajemství Boží lásky zde u nás a v nás přítomné.

Velký pátek

Včera jsme se jen dotkli tajemství Boží lásky, podstaty Boha, při uvažování o ustanovení eucharistie, kdy předcházelo otrocké umývání nohou. Viděli jsme, že Boží láska je tak pokorná, že neváhala padnout lidem k nohám. A dnes nám ukazuje svůj další praktický rozměr. **Silná jako smrt je láska.** Pašijové vyprávění končí scénou, kdy Ježíšovo mrtvé tělo položili do klína jeho matky. Nazýváme tu scénu **Pietou**. Tradice vkládá Marii do úst slova: „Všichni, kteří kráčíte okolo cestou, zastavte se a zamyslete se, jestli je nějaká bolest tak veliká jako moje.“

Tato scéna má **nedozírný** dosah pro celé dějiny, zvláště pro dobu, kterou prožíváme. Kdy moderní člověk obloukem obchází mrtvé, kdy zapomíná na své drahé, kde nemá úctu k tajemství života. Vystávají mi dnes před očima nesčetné obraty, které se slévají do tohoto jediného, který máme dnes před očima – Pieta.

Při pohledu na Pietu mě napadají obrazy vojáků, kteří odnášejí mrtvého kamaráda, obrazy pomocníků při katastrofách, kteří odkrývají mrtvolu, záchranářů, kteří vyprošťují zraněná i mrtvá těla.

Láska je silnější než smrt. Proto musí mít odvahu vzít ji do svého náručí. A dále to jde ještě hlouběji. Jak říká jeden teolog **...člověk musí onemocnět na celý život neopětovanou láskou..** Uvědomme si, že obraz Piety nese v sobě další poselství. Mrtvý Syn v Mariině náručí. To je příběh zraněné lásky, která existuje mezi rodiči a dětmi, mezi matkami a syny.

Kdosi napsal slova: „Plodíme děti, nikoliv abychom byli milováni, ale abychom milovali, skoro bych chtěl říci, abychom na doživotí onemocněli neopětovanou láskou.“ Maria by udělala všechno, aby uchránila svého Syna od utrpení. ale jako ostatní maky se poučila, že láska **nemůže a nesmí spoutávat**. Láska svobodná jde vždy jinou cestou než my chceme. Na konci Marie drží svého Syna tak, jak ho držela, když byl malé dítě: symbol pro lásku, která stejně jako při porodu je upřímná jenom tehdy, když ví, že nesmí počítat s opětováním. Smrt milovaného rozevře propast, přes kterou musíme vždy propustit mrtvé tělo. I Maria, než ho propustí, pochová ho v náručí.

Maria je prvotním obrazem církve, je pro nás prototyp v křesťanském jednání, ale také varování. Tak jako ona si i my máme nechat položit do náručí

ukřižovaného Krista a s ním všechny, které zastupoval, nesčetné oběti lidského násilí, ale i ty, na které se snadno zapomíná. Zůstáváme jim dlužni pochovat je v náručí vzpomínek, abychom je uchránili před posledním zneuctěním, zapomněním. Tak je Velký pátek s dlouhými pašijemi a především uctíváním kříže dnem proti zapomínání smrti.

Bílá sobota

Veliká noc, kterou prožíváme je **noc všech nocí**. O velikonoční liturgii uslyšíme o apoštolech slova: *Uviděli a uvěřili*. To je úžasný dar, aby člověk uviděl. Jeden duchovní otec napsal, že Velikonoce nám chtějí **otevřít oči pro život**. Většina z nás má tu zkušenost, že všechno utrpení a všechna zranění, umírání a smrt kalí naše oči smutkem a slzami, zatemňují je v zoufalství a bezradnosti.

Poselství Velikonoc zde nezní jako fráze, když říkáme, že zmrtvýchvstání Ježíšovo a setkání s ním jsou **největší zázraky života**. Velikonoce jsou skutečně první velkou revolucí života. Zmrtvýchvstání Ježíšovo není žádný fantastický vynález lidí, kteří už nemohou snést svoji životní situaci a jako malé děti si zakrývají oči, aby si vymysleli neporušený svět.

Moderní člověk si vytvořil virtuální svět, svět mocných kouzelníků, supermanů, Hery Poterů a tím vlastně vydává svědectví, jak touží po tajemné moci, která by vybudovala jakýsi nesmrtelný svět dobra, ráje a věčného štěstí. Ale tudy cesta nevede. Lidé, kteří ztratili víru, si vytváří tuto falešnou pověru.

Na všechny touhy, přání a žízeň člověka po životě je jediná odpověď. **Velikonoce**. Od Velikonoc vstupujeme my lidé do nového prostoru a Velikonoce se stávají měřítkem křesťanského života, který je ozářen novým životem Ježíše Krista. Jeho vzkříšením byla smrti vzata veškerá moc, od nynějška je bezmocná, zvítězil život. Ten nový život už není biologický, není smrtelný a navíc zůstává pro nás tajemstvím až do naší vlastní smrti. Kdo o Velikonocích otevře oči a dospěje k víře, ten investuje do tohoto nového života.

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

My lidé máme rádi pořádek. A když někdo všechno obrátí naruby, pak jsme z toho vedle. Jistě znáte tu známou větu, která vypovídá o tom, co jsem před chvílí řekl. **Něco není na svém místě**. Něco, co jsme očekávali, že tady bude, tu není. Nejprve jsme překvapení a rychle přemýšlíme, zda jsem to tam položili.

To byla úžasná zvěst, kterou uslyšely ženy o velikonočním jitru. Ony šly na místo, kam byl Ježíš položen a slyší: „*...není zde, byl vzkříšen...*“ Všichni dobře věděli, kam byl Ježíš položen. I představení moci, velekněží i Pilátovi vojáci si to tam dobře hlídali. Kámen přivalili a zapečetili. Jak to, že zde není? Jak je to možné, že není na tomto místě. Že Ježíš nebyl na svém místě podle lidských představ, to vyvolalo zmatek a bezradnost. U těch, kdo se domnívali, že zvítězili, pak úplnou bezvýchodnost.

To bylo skvělé, co se stalo, protože právě odpůrci připravili svým jednáním nevyvratitelné důkazy o velikonoční události.

Dále si však chceme uvědomit, že k velikonoční víře nestačí jen prázdný hrob. Slovo Boží nás mistrně vede k tomu, abychom si v těch jemných detailech uvědomili velikou Boží moudrost a moc. Sledujme nyní ty detaily.

Evangelista popisuje napínavým způsobem do všech podrobností jak se z náhle otevřeného hrobu stala nejprve **otázka** a nakonec **víra**. Marie z Magdaly nerozumí ještě ničemu. Ona jen vidí otevřený hrob, nevstupuje do něho, ale běží ihned za učedníky: „*Někdo vzal Pána!*“ On není na svém místě. Ale proč? To je její vysvětlení. Učedníci běží ke hrobu. Ten rychlejší „miláček Páně“, ale nevstupuje. Vidí jenom prázdný hrob a tím otevřenou otázku: Co se stalo? Teprve Petr vstoupil do hrobu. Vidí totéž, co „miláček Páně“ uviděl už z venku. Ale přesto je to pro něho jiné. A teprve teď se stane také s ním ten rozhodující zázrak, který evangelista popsal čtyřmi slovy: „*On uviděl a uvěřil.*“ Ukazuje se, že vidět prázdný hrob zvenčí, to nestačí. Při pohledu z venčí existuje tisíc přirozených vysvětlení.

Když vstoupili dovnitř a viděli, co tam bylo, uvěřili. Plátina a pečlivě složená rouška vedle. Ježíš po sobě uklidil. „Udělal pořádek, aby tam nebyl chaos.“ To je důležitý detail. Proto ho evangelista tak pečlivě zaznamenal.

Jeden teolog napsal: Teprve, když se člověk vypraví dovnitř do hrobu, teprve pak odkrývá zázrak vzkříšení. **Velikonoce se nedají pochopit zvenku, vnímáme-li je jako neutrální pozorovatel.** Člověk musí vstoupit dovnitř, do smrti, do hrobu, musí zjistit, že něco není na svém místě podle našeho pořádku. Pak najednou objeví nový život, vzkříšení.

Tak je na tom mnoho nevěřících, ateistů, kteří stojí tam venku, nechtějí nic vidět ani slyšet, na řeči nedají, a proto také nejsou schopni uvidět a uvěřit. Ta dvě slova spolu úzce souvisí. Aby člověk uvěřil, musí uvidět, co se za tím skrývá. To však neznamená, že pochopím samo tajemství. Ale musím se s ním setkat. To je předpokladem víry. My nevěříme v takové nějaké „nic“ ve vzduchoprázdnu. Ale věříme v něco. To „**něco**“ museli objevit i apoštolové. A oni dostali tu milost, že viděli i **více**, viděli nakonec Zmrtvýchvstalého. A proto se z nich stali očištění svědci, kteří o sobě mohli říci. „*Viděli jsme ho, dotýkali jsme se ho, po jeho vzkříšení jsme s ním jedli.*“

Vidíme, že naše křesťanská víra nestojí na nějakých řečičkách a legendičkách. Ale na očitém svědectví, které bylo zpečetěno i krví svědků.

Pondělí velikonoční

Včera jsme se na konci promluvy zmínili o důležitosti **svědectví** a o svědcích. Dnes se věnujme tomuto tématu ještě nějaký čas.

Teologové říkají, že samotný fakt Kristova zmrtvýchvstání, jeho vyjití z hrobu bylo beze svědků. To je sice pravda, protože tato skutečnost přesahuje lidské možnosti a zůstává tajemstvím stvořitelského aktu Božího. Když se pozorně zadíváme na velikonoční událost, co je předcházelo a co ji následovalo, pak zde najdeme dvě polohy.

Ta **první** spočívá ve svědectví těch, kdo byli protivníky. Je to nesmírně důležité, protože dovolávat se za svědky jen Ježíšových přátel a stoupenců, co může být důvod námitky zaujatosti. Je to i kus ironie, že o svědectví se paradoxně postarali právě jako první jeho odpůrci. Tak už to chodí, že Bůh usvědčuje protivníky z jejich vlastních úst.

Židovští předáci postavili ke hrobu stráž. Takže oni vlastně úředně byli u toho, když se otevřel hrob a Ježíš tam už nebyl. Nejenom že tomu nedokázali zabránit, ale byli sami zasaženi a zděšeni. Písmo jasně říká, že když se vzpamatovali a viděli slabé ženy a prázdný hrob, dali se bezhlavě na útěk. Pak přichází na řadu velekněží, kteří byli postaveni před realitu a to byla pro ně zdrcující rána. Proto začali jednat tak, jak jednají mocní dodnes. Začali uplácet. Peníze byly a jsou až dodnes mocným prostředkem, jak zkreslovat svědectví a obracet pravdu. Pokusili se ututlat to, co se ututlat nedá. **Svou při s Bohem prohráli na celá tisíciletí.** Pokus zadržet Ježíšovo zmrtvýchvstání je přišel na daleko více peněz než zrada Jidášova. Víme, že **peníze** jsou osvědčený mocenský nástroj v boji s pravdou a budou pro Nepřítele pravdy po ruce až do konce světa.

Při pohledu na dnešní svět a na naši společnost musíme s úsměvem říci: Nic nového pod sluncem.

Kdyby byli ďábelsky chytřejší, tak to udělali jak moderní člověk. Sehnali by nějakou zničenou mrtvolu, ukázali ji v pohřebním rubáši a nechali si zapečetěný hrob. Měli přece moc. O to se pokouší moderní manipulátoři, jak jsme nedávno viděli. „Archeologové našli nedávno Ježíšův hrob i s nápisem.“ Na TV obrazovkách světa ukazovali, že opravdu cosi mají. Jenže věrohodní archeologové jim to smetli ze stolu.

A máme zde ještě **za druhé**. Ta druhá poloha je daleko závažnější a je to svědectví, proti kterému se nedokázali postavit ani Ježíšovi protivníci. V čem spočívá. Ve **svědectví vidění živého Krista**. Máme si stále znovu připomínat, že křesťanská víra se neobrací k prázdnému hrobu, ale je to setkání s živým Kristem. Tam u hrobu zazněla věta, kterou nám adresovalo nebe: „*Proč hledáte živého mezi mrtvými?*“ To je třeba si stále uvědomovat. Ježíšovi učedníky nepřivedl k víře v Ježíšovo vzkříšení prázdný hrob, nýbrž „**zjevení – vidění či slyšení**“.

Apoštolové se s židy nehádali o prázdný hrob. Ale naopak jim začali jasně říkat, že ten, kterého nechali zabít, žije, tak jak to předpověděl. A když se nakonec dostali Petr a Jan po zatčení na konfrontaci před veleradu, byli proti nim bezmocní. Tehdy jim poradil moudrý učitel Gamaliel, že je mají nechat být, protože, jde-li o Boží dílo, tak ho nezničí. A jít proti Bohu, je opovážlivost. Vidíme, že **nic nenadělali**. Přesto ani pak neuvěřili. Ale proti tomuto svědectví byli naprosto bezmocní.

2. neděle velikonoční (Svátek Božího milosrdenství)

Už po několikáté slavíme dnešní druhou neděli po Velikonocích, jako **Svátek Božího milosrdenství**. Pomalu proniká do vědomí Božího lidu, jako svátek, který si sám Pán Ježíš vybral na tuto neděli a zjevil svou vůli skrze dnes už sv. Faustynu Kowalskou. Celé pozadí vzniku tohoto svátku, život a působení sestry Faustyny, polský papež Jan Pavel II. a jeho pontifikát, jeho encykliky, především o milosrdenství, to o něčem vypovídá. V dnešním KT je článek s nadpisem: **Nemáme jinou naději než Boží milosrdenství**. A podtitul: *Je náhoda, že sv. Faustyna a papež Jan Pavel II. působili ve stejném městě?*

Mohlo bychom si k tomu podat mnoho zajímavých informací, ale jděme hned do jádra věci. Všechny skutečnosti kolem této záležitosti se odehrávaly v době, ve století, kdy lidstvo procházelo dvěma světovými válkami, krutého působení komunistické totality a dalšího. My dnes na počátku 3. tisíciletí neseme jeho ovoce, jeho důsledky.

Nebudeme dnes mluvit o všech těch hrůzách, o pýše člověka, který si dnes hraje na boha, který sahá na základy života, který poničil Boží stvoření a zakouší v přírodě tyto důsledky.

Nás především zajímá téma **člověk a hřích**. Člověk dnes přestal vnímat a pociťovat závažnost hříchu a zla, které působí. Nemá pocit viny. A to, co je skutečně vážným hříchem, to považuje za nic. A právě zde přichází podaná ruka Boží jako poslední záchranný pás, jako poslední šance.

Ve slovech, která Ježíš řekl sv. Faustyně, najdeme dostatek vážných skutečností o tom, co nás čeká. Najdeme je v jejím Deníku. Faustyna si napsala: **Bože, otevřela se pro nás stavidla tvého milosrdenství. Chtějme je využít, než nadejde den spravedlnosti, protože to bude den velice strašný.**

Na více místech se jasně mluví o tom, že se blíží den Božího soudu. Znaky, které předchází jsou mimo jiné také ve velikém odpadu od víry, o bezbožném životě lidstva a dalším. A právě proto dostalo lidstvo obrovskou šanci a nabídku nepředstavitelné Boží milosti. Tak málo stačí, aby byl člověk očištěn, ospravedlněn a zbaven všech vin a trestů. Čas rychle běží, kdo nevyužije tento čas, pro toho už bude pozdě.

Jeden z teologů napsal: „Každý člověk však bude dříve nebo později bude postaven tváří v tvář svým hříchům v celé jejich nahotě, a pokud z poznání svých vin a jejich hrůzných důsledků nemá upadnout do beznadějného zoufalství, potřebuje jasnou **naději**, že stále ještě pro něho existuje východisko a množnost nápravy a návratu.“

V tom úžasném daru Božího milosrdenství a v návodu jak jej využívat, se ukazuje, že to není jen nějaká soukromá záležitost. Nejde o to, abychom se my sami zachránili a ostatní zahynuli. Kdo si všechny materiály k tomu projde, zjistí, že ten záběr je veliký, on objímá **celý svět**. Jiný z teologů připomíná, že modlitby milosrdenství, abychom obdrželi milost, zdůrazňují jasně, že se zde modlí „za nás a celý svět“, protože taková je vůle Krista. On chce pomoci všem a my na ně musíme myslet a prosit za ně.

Jsme zavázáni **prokazovat** milosrdenství a **svědčit o něm**. Sestře Faustyně Ježíš řekl: „*Předkládám ti tři způsoby, jak prokazovat bližním milosrdenství: první – skutkem, druhý – slovem, třetí – modlitbou.* V těchto třech skupinách je obsažena plnost milosrdenství a je nezvrtaným důkazem lásky ke mně. Takto duše oslavuje a ctí mé milosrdenství.“

3.neděle velikonoční

V letošním cyklu C čteme o velikonočních nedělích úryvky z knihy Zjevení sv. Jana – Apokalypsy. Budeme se spolu věnovat výkladům alespoň těch několika úryvků. Apokalypsa je úžasná kniha, je **vyústěním Písma svatého**, je výstižná pro všechny doby. A jak napsal veliký teolog P. Marie-Dominique Philippe: „Byla aktuální, kdy ji učedníci dostali, ale řekl bych, že je aktuálnější dnes, protože jsme blízko konci a ona je napsána pro tento konec. Žijeme v době konfrontace o tak veliké intenzitě, že bychom nepochopili vůbec nic, kdyby nám to Apokalypsa neosvětlila.“

V těch několika nedělích samozřejmě nejsme schopni všechno postihnout, ale stojí za to si uvědomit alespoň to nejdůležitější.

Velikonoce – tyto kouzelné svátky na počátku jara, stojící v údobí nového zázraku života, jsou plné světla, radosti, nové naděje. Jejich hlavním symbolem je **velikonoční Beránek**. Je to vždy pro mě takový dojemný zážitek, když na Hod Boží zde žehnáme různé beránky. Jsme zaujati tím čistě lidským, materiálním a ani si neuvědomujeme, že pojem **Beránek** je centrální, ústřední motiv celých dějin spásy.

Už ti nejmenší ve škole se v biblických hodinách učí o krvi beránka. Jak Mojžíš přikázal v Egyptě o velké noci izraelitům zabít beránka a jeho krví pomazat veřeje dveří. Chránil je před smrtí prvorozenců. (Kdybychom se však ptali, kdy se poprvé objevil beránek v dějinách Izraele, tak musíme říci za Abraháma. Místo oběti syna Izáka, tam najednou byl v křoví za rohy zachycený beran.) Pak se mluví v proroctvích o beránku vedeném k zabití, k oběti, který

neotevřel svá ústa. A když se Ježíš setkal s Janem Křtitelem, ten na něj ukázal a pronesl veliká slova: „*Hle, beránek Boží, který snímá hříchy světa.*“

A nyní, když čteme a promýšlíme knihu Zjevení, tak bychom měli vědět, že tato kniha má ústřední motiv **Beránka**. Celá kniha Zjevení se dá také chápat jako vyjádření triumfu **ukřižovaného Beránka**.

My jsme dnes slyšeli úryvek z 5. kapitoly, kde se hovoří o klanění se Beránkovi, ale musíme si ještě připomenout, co tomu předchází. Několik veršů před tím Jan kreslí obraz Boha sedícího na trůně, jak drží svazek dějin světa a církve. Zajímavé je jak ho Jan popisuje. Popisuje Boha jako veliké světlo, záření barev, šlehá z něho pouze barevné světlo jako z jaspisu a sardisu. Tento absolutní Pán všeho drží svazek, kde jsou Boží rozhodnutí o všem, co se má stát. A nastává situace, kdy nikdo z nebeských bytostí není hoden rozlomit sedm pečeti a zjevit skryté tajemství. A sv. Jan se nad tím rozplakal, že nikdo nemohl otevřít a nahlédnout. Nakonec se ukáže, že je přece jen někdo, kdo tuto moc má. **Beránek**, který byl zabitý – jsou to rány na jeho těle, jsou důkazem, že se obětoval za lidstvo. On jediný má moc nad celými dějinami. On jediný smí vzít ten svazek a tak začal lámat pečeti a zjevovat smysl tajemných událostí dějin.

V tom okamžiku, jak vzal svazek od toho, který seděl na trůnu, začaly duchové bytosti zpívat spolu s miliony a stamiliony Beránkovi chválu a slávu. A právě toto místo, jak zpívají a klanějí se Beránkovi, jsme si dnes četli.

Náš pohled utkvívá na Beránkovi. To je ve skutečnosti **vítězný zmrtvýchvstalý Kristus**. On je pánem dějin, závěrečným bodem **omega**, do něho všechno směřuje.

Ted' je třeba, abychom si my všichni přítomní uvědomili, že jsme vtaženi do tohoto tajemství při každé mši svaté. Když kněz drží v závěru posvátné liturgie proměněnou **Hostii**, říká slova: „Hle Beránek Boží.“

Kdybychom v tomto okamžiku dostali od Boha dar duchovního vidění, pak bychom zůstali v šoku. Uviděli bychom to, co říkají světci, mystici a teologové. Uviděli bychom zářícího Ježíše, prohlédli bychom do těch obrovských duchovních světů, které se zde klanějí Beránkovi. Zahlédli bychom tu zářící a oblažující lásku Boží, která všechno proniká. Nebe i zemi, toto místo, kde nyní slavíme mši svatou.

Zkusme si někdy uvědomit, když kněz drží tu tajemnou bílou, svatou hostii a říká „Hle Beránek.“, že to je pouze obrazný symbol toho velikého tajemství, které před námi Bůh zatím skrývá. Možná, že někdy jen tak trochu zahlédneme tu krásu a ten žár.

4.neděle velikonoční

Pokračujeme dnes v pronikání do tajemství symbolu Beránka. Jeden teolog řekl, že celá Apokalypsa je **průlomem do věčnosti**, ale nejen nahlédnutím do nebe, ale i do dějin. Bylo potřeba, aby se před křesťany otevřela

tato dimenze. Křesťané tehdy i my dnes potřebujeme toto vidět a vědět. Ptáme se proč?

Tehdy při rodícím se křesťanství zakoušeli ten neutěšený stav slabého, ohroženého, trpícího křesťanství. Byli bezmocní a snad i zoufalí nad tím, že Pán už nepřichází, ač byl tak silně a brzo očekáván. Přicházelo pronásledování, utrpení. Jak všechno unést, co bude dál. Křesťané dostali Apokalypsu. Je to **průhled do věčnosti, pohled na Beránka**.

Tento „průhled do věčnosti“, který podává zjevný, potřebujeme samozřejmě také my. I naše situace, nás křesťanů v dnešním světě, je dost neutěšená. Křesťanství je stále v tlaku nepřátel. Ale je zde otevřena budoucnost a křesťané ji mohou zahlédnout. Je v ní upnutí se k obrovské naději, všechno má smysl, žádná bolest, trápení a nespravedlnost nevyjdou naprázdno.

A tak jsme dnes slyšeli další úryvek. Nejprve jsme viděli obětujícího se Beránka za lidstvo, vypadal jako zabitý. A v dnešním úryvku jsme slyšeli, že se k jeho oběti **připojují všichni ti**, kdo v dějinách trpěli za pravdu, spravedlnost, kdo byli pronásledováni. To jsou všichni ti, kteří přicházejí z velikého soužení. Oni jsou především součástí zástupu vyvolených.

Kdo všechno k nim patří? Nejen ti, kdo pro Krista trpěli ke konci časů. Jsou to také všichni ti, kdo i dříve, od počátku křesťanství pro Krista, nebo kvůli Kristu trpěli. Ti všichni musí naplnit **počet**, jak ho Bůh určil.

Vykladatelé těchto míst PS říkají, že se zde nejedná jen o mučedníky **vnější, mučedníky krve**. Patří sem i ti, kteří prošli **vnitřním** pronásledováním, kteří prošli ohněm tvrdých pokušení a zkoušek. A jsou to i ti, kteří **dobrovolně** následují Beránka a napodobují jeho oběť za druhé. Mnozí se nabídli za druhé a Bůh je vzal ihned za slovo. A oni prošli velikým utrpením smrtelných nemocí, trápením a bezesných nocí. Byla by to podivuhodná procházka dějinami, co všechno lidé z **lásky k Bohu a bližnímu** dokázali obětovat a vytrpět.

Zajímavé však je, že asi nejtvrďší a nejvíce oběti vykazují poslední dvě století, obzvláště dvacáté století. Kolik to bylo milionů zavražděných lidí za dvou světových válek, kolik lidí umučených totalitními režimy především v Rusku.

Tehdy zazněly tvrdé výtky na adresu Boha. Jak se na to Bůh může dívat? Jak mohou trpět nevinní? Vzpomínám si na jednu scénu z koncentráku v Osvětimi. Popravili před očima nastoupeného tábora mladého chlapce. A tehdy se ozvalo z řad vězňů. „Kde je Bůh?“ A někdo z nich vykřikl ještě silněji. „Tam, na šibenici. Tam je Bůh!“ Mnozí to dobře pochopili. Ano, sám Bůh, Beránek trpěl v každém z nich.

Někdo k tomu napsal. Za to všechno patří na pranýř sám člověk a ne Bůh. On sám se rozhodl jít svojí cestou bez Boha. Sám **člověk** si začal určovat od stromu poznání, co je dobro a co je zlo. Kdyby se lidstvo drželo Božího programu spásy, kdyby přijalo zákon lásky a kdyby se vydalo **Božímu milosrdenství**, nebyly by dějiny dějinami tolika krutých obětí.

Za úvahu by jistě zvlášť stály kapitoly týkající se židovského národa. Holocaust byla příšerná věc. Proč právě teď skoro 2000 let po Kristově smrti? Proč tak silně? Kdo z nás stál v Jeruzaléme v muzeu Holocaustu a uvědomuje si všechno, co je po desetiletích tak silné, ptá se proč. K tomu dnes my starší vnímáme, jak se ti holohlaví floutci, extrémisti a neofašisté chovají, oslavují Hitlera, popírají Holocaust. Spirála zla se roztáčí a to není dobré znamení.

Je zde ještě otázka, která může zaznít, když si uvědomíme z proroctví knihy Zjevení, že to veliké množství umučených bylo předpovězeno Bohem. Nezavání to tím, že by si Bůh liboval v této formě naplňování Božího království těmi, kdo musí tolik trpět? A musíme znovu silně podtrhnout, že to je důsledek lidské revolty, neposlušnosti, nevěry, důsledek lidských hříchů a zloby.

A v tomto smyslu byla Apokalypsa vždycky a zvláště nyní tím průlomem do věčnosti, do jediné naděje a spravedlnosti. Kdybychom toto vědění a poznání neměli, pak by nad dějinami stál **veliký otazník absurdnosti**. Díky Bohu za to, že máme světlo víry a naděje.

5. neděle velikonoční

To, co jsme si v minulých nedělích řekli, je dnes v té vizi budoucnosti formulováno konkrétním slovem Božím. „**Hle, tvořím všechno nové.**“ Někdo napsal, a myslím že pravdivě, o této větě z knihy Zjevení, že je to ta nejradostnější zpráva z celé bible.

Apoštol sv. Jan ve vidění zahlédl a pochopil, co Bůh dále připravil pro lidstvo a celé stvoření. Bylo mu zjeveno to, co nazýváme pojmem „**nový věk**“, „**život budoucího věku**“.

Apoštol Jan vůbec nevidí, jak bychom řekli „astronomickým výrazem“, jakousi černou díru ve vesmíru, kde všechno zmizelo a která zůstala po zaniklém světě. Je tomu přesně naopak. Jan vidí v úžasné vizi **nová nebesa a novou zemi**. Podobně můžeme číst u svatého Petra o zhroucení starého světa a vytvoření nového. Ve stejném duchu píše i apoštol Pavel, že „že celé tvorstvo nedočkavě čeká na vysvobození z otročení nicotnosti, rozkladu a zániku“, protože všechno bude obnoveno a „znovuvytvořeno“. Nějaký autor napsal úvahu s názvem *Nebojme se doufat*: „Sotva tušíme, co to znamená, že naše slunce jednou vyhasne a nebesa budou svinuta jako zvetšelé roucho, i vesmír jednou zestárne a zanikne, jak to říká věda.. to však pro naši víru nic neznamená, že všechno bude vydáno marnosti. Tajemství konce světa i vesmíru je nemenší než tajemství jejich počátku. Nikdy nemůžeme popřít dobrotu Boží, která se nám otevřela stvořením.“

Tato Boží moudrost a láska nebude ničit, ale pouze vytrídí, oddělí zlé od dobrého, vytaví všechno jako zlato v ohni. V evangeliích Ježíš v různých obrazech představuje jak bude vše vytríděno a obnoveno. Nedojde k zániku, ale jen to špatné bude odstraněno.

Druhý Vatikánský koncil v konstituci Radost a naděje říká, že už teď na zemi v procesu dějin narůstá tajemným způsobem Boží království – jsou to hodnoty lidské důstojnosti, bratrského společenství a svobody, všechny tyto dobré plody přírody i našeho přičinění... které jsme zde na zemi rozmnožili potom opět nalezneme očištěné od každé skvrny, ozářené a přetvořené... Čl. 39 končí slovy: *Neboť láska a její dílo zůstane.*

Toto dílo, které už zde na zemi a v lidské rodině tajemně roste, jak říká dokument, **koná mezi námi Bůh** tajemnou silou a energií Ducha Svatého.

Proti tomuto dílu Božimu stojí ve světě Boží **odpůrce**, který také buduje „nový svět“. A přímo ho nazval „New Age“ – (ňu ejč). Bez Boha vybudovaný nový věk? To je však dílo zániku a zkázy. Možná jste si také přečetli takový úděsný článek v LN s názvem: *Ochraňuj mě, ó šámane*. Hovoří o stavu české společnosti a ve skutečnosti potažmo i o světě.

Jsou zde takovéto pasáže: **Sociolog Zdeněk Nešpor** odpovídá na stav věřících. „Pokud byste byl zástupce církvi, tak by vám z toho vstávali hrůzou vlasy na hlavě.“ Konkrétní důvody úprků od církvi se v každé Evropské zemi liší, ale to institucionální náboženství Evropanům nevyhovuje, platí to všude stejně. Víme dobře jak nepatrné procento křesťanů praktikuje, chodí do kostela. **Esoterička** odpovídá: Věřící v Boha rozhodně nejsem. To už raději věřím v horoskopy a znamení zvěrokruhu. Pořad Zeptej se osudu na Primě je víc navštěvovaný než kostely. **Další česká věštkyň odpovídá**: Překvapuje mě, kolik k nám volá mužů. Volají ve dvě, ve tři ráno a ptají, jestli mají přijmout partnera do podnikání. Lidé jsou tím fascinováni. To tajemno je přitahuje.

Z závěru článku hovoří také **historik Dušan Třeštík**. Církev podle něj funguje jako v tržním prostředí. A jestliže se svou nabídkou – nadějí na spásu neuspěje, má smůlu. Naším cílem je růst růstu. „Už nevěříme, že to někam pojede, což byla víra našich otců, ale ten tygr pořád běží a my na něm sedíme. Akorát víme, že nás nikam nedoveze. To už asi víme, že nás to nepřivede k nějaké blaženosti, k tomu nejpokročilejšímu pokroku.... Křesťanství si to zavinilo samo. Až napřímilo dějiny, které začaly od jakéhosi bodu směřovat k jakémusi konečnému bodu. To nikdy nikoho jiného takovej nesmysl nenapadl, protože všichni věděli, že se to pořád točí v kruhu... a nemůže to skončit dobře.“ A redaktorka se ho ptá: „Tak asi nakonec prohrajeme?“ A Třeštík říká: „Asi. Co já vím?“

Tak takto to dnes vidí moderní svět, který začal budovat Nový věk, ale bez Boha. Nechme těch negativních náhledů a dejme poslední slovo. K tomu říká jeden z teologů: „Na konci časů se bude zdát, a nyní už to tak vypadá, jakoby tím posledním nebyl Ježíš, ale satan. Jsou zde však Ježíšova slova, psaná krví: „*Já jsem poslední.*“ On přijde jako poslední a jeho příchodem skončí satan a jeho moc. Stane se to náhle, přes noc – jeho slovem bude přetrženo všechno, řeči, spisy, nespočetné výpady, výmysly, vše co se proti němu staví v atikristovských hnutích. Poslední slovo vysloví Bůh jako na počátku stvoření.“

A v tom okamžiku **vytvoří všechno nové.**

6. neděle velikonoční

Úryvek minulé neděle nám posloužil k meditaci nad **pojmem nového stvoření**. Nacházíme v něm skutečně nejradostnější zvěst o budoucím věku. Bude to dílo nového Božího stvoření. Nové nebe a nová země, které už nebudou mít spojitost se zlem a hříchem. Lidstvo si konečně oddechne a s ním celé stvoření. Všechno bude pročištěno a prozářeno Boží láskou.

To, co Bůh řekl o novém stvoření, je hned na to potvrzeno a zpečetěno tím, co Jan dále viděl. Od Boha sestupuje **Svaté město, nový Jeruzalém**. Jedná se o další úžasnou vizi, kterou můžeme v dnešní době daleko hlouběji prožít a prožít.

Mám dnes na mysli takové srovnání, protože my dnes máme veliká města, která si vybudovali lidé, která ovšem nejsou svatými městy, „rájem na zemi“, ale naopak. Je veliký kontrast mezi městy vybudovanými člověkem a mezi městem novým Jeruzalémem. Naše doba se vyznačuje skutečně velkými městy, jsou to opravdu megamoplis. Byl jsem v tom jednom největším na naší planetě, v třicetimilionovém Mexiko City. Viděl jsem a slyšel jsem. Je mnoho lidí, kteří touží žít v takových městech, jsou pro ně přitažlivá. To nemusí být zrovna taková mega města. Lidé dnes touží žít ve velkých městech, protože tam všechno mají k dosažení. To je život, nedovedu si to dnes představit někde na samotě. Musíme k tomu však říci, že život v těchto velkých městech je opravdu velmi kontrastní. O těch obzvláště velkých městech musíme říci, že je v nich stále více záporů než kladů. Jsou tam doslova monstra zla.

Prototypem těchto měst je biblický **Babylon**. Město **pýchy a hříchu**. Vyznačují se stále více stoupající zamořeností ovzduší, je zde nezdravé prostředí, v těchto velkoměstech se nachází živný prostor, živná půda pro nemoci, stresy a nervové kolapsy. Je to semeniště neřestí, příležitostí ke zločinům. Prostor k brutalitě, vulgárnosti a vandalismu. To veliké soustředění lidí vytváří podmínky pro anonymitu. Taková jsou dnes velkoměsta, takové jsou jejich zápory. I když navenek ta díla lidského umu, architektury, doplňků z Božího stvoření stromů, keřů, květin působí někde navenek i dobře, esteticky atd. , přesto je to uvnitř prostor, kde působí veliké zlo. Jak se ukazuje, člověk bez Boha nedokáže udělat nic dokonale dobrého. Prostředí bez Boha je plné napětí, prázdnoty, falše a nespravedlnosti, bezmocnosti a zmatků.

I když tím teď **nechci říci**, že je všechno totálně špatné. Protože i zde žijí ostrůvky dobra a Boží vnímatelné přítomnosti. Protože jsou zde lidé, křesťané, kteří dali Bohu své srdce a umožňují mu, aby skrze ně vstupoval i do tohoto světa.

Nesmí nám ovšem uniknout, že všechno, co lidé činí bez Boha, nemůže přinášet dobro a ovoce pro budoucnost.

Musíme si nyní uvědomit některé detaily, které nám nesmějí uniknout. Při vytvoření **Nového nebe a nové země** tak Bůh činí z toho, co zde už je, ze svého stvoření. Toto stvoření je jeho zásahem obnoveno, očištěno a proměněno. Ale pokud jde o **nový Jeruzalém**, pak se mluví o tom, že *on sestupuje shora od Boha*. Co vybudovali lidé, města zla, přestanou existovat. Mluví se o pádu a zničení Babylona. Zde není co přetvářet a proměňovat. Nový Jeruzalém přichází k lidem cestou, kterou šel před tím Boží Syn. Totiž z nebe „dolů“. Všechno, co je dobré pochází shora od Otce světél.

A další výpověď slova Božího říká, že to nové, co přijde, je pro nás **nepředstavitelné**. Jedná se o docela novou skutečnost, která bude mít zcela jiné rozměry, **zcela novou formu bytí**. Svědčí o tom tvrzení apoštola Jana, že v novém městě už **není chrám**. „*A chrám jsem v něm neviděl...protože chrámem je sám Bůh a Beránek*“

Můžeme jen tušit, že je zde nějaké úžasné propojení všech bytostí v **Lásce**. Bůh je světlem všeho. Bůh proniká světlem své lásky a přítomnosti celé stvoření, nový Jeruzalém, každou lidskou bytost.

Je velmi těžké si představit, co nám Bůh připravil v budoucím věku. A nakonec je to vlastně **překvapení, tajemství** budoucí radosti nebe, blaženého štěstí a věčného života. O všem se mluví pouze v apokalyptických symbolech. Ale to klíčové na všem je poznatek, že to všechno je a bude jen **dílo Boží**.

Slavnost Nanebevstoupení

Když se my lidé loučíme, zvláště když se s někým loučíme navždycky, pak je v našem loučení **smutek**. My jsme dnes slyšeli o opačné reakci u apoštolů při odchodu Kristově. Oni odcházeli z místa Pánova nanebevstoupení s velikou radostí v srdci.

A tak se právem ptáme, co bylo příčinou této radosti. Je zde několik důvodů. Ten **první** je Ježíšovo ujištění: „*Odcházím, ale opět se k vám vrátím.*“ **Druhý** důvod je ujištění Ježíšovo, že je s námi až do konce věků. Je s námi přítomen svojí mocí, svojí zvláštní přítomností ve svátostech. Provází každý lidský život. **A nakonec** je s námi spojen ve svém Duchu sv. Každý křesťan je vyzbrojen Duchem Svatým, mocí z výsosti.

Apoštolové to dobře pochopili a také tuto skutečnost prožívali. Jen si připomeňme slova apoštola Pavla, která pronesl tehdy v Řecku na Areopagu: „*V Bohu žijeme, pohybujeme se a jsme.*“ Každý lidský život je Bohem nesen. Pán Ježíš je s námi stále skutečně přítomen, takže se nemáme čeho bát.

S Ježíšovým odchodem je spojeno ještě jedno poučení. Je velmi závažné a je živé právě v dnešní době. Už jsme se ho dotkli při veza v jednu neděli velikonoční. Učedníci chtěli vědět, kdy Pán konečně zjeví své království, kdy dojdou věci, časy a svět svého naplnění. Ptali se ho, dnes jsme to slyšeli. On jim však na tuto otázku odpověděl jasně a stručně: „*To není vaše věc, abyste věděli čas a okolnosti, jak je Otec z vlastní moci ustanovil.*“

Je to provokativní téma. Žijeme v době, kdy lidé jsou nervosní z věcí budoucích, kdy mnozí chtějí brát budoucnost do vlastních rukou. Chtějí se uchránit budoucího zlého osudu. Proto nám v poslední době narostly kartářky, věštkyně, horoskopy, astrologové, všelijací pochybní vizionáři. V tomto zmatku dnešní doby k nám zaznívá jasné a čisté Pánovo slovo. *Nebojte se, já jsem s vámi až do konce.* A není důležité znát čas a okolnosti, jak je určil Otec.

Naším posláním není brát život do vlastních rukou, žít jen podle své rezie. Naopak, pro křesťana je jasným posláním do rukou celou vůli Boží v našem životě. Nejen to dobré, kdy za to ani nedovedeme pořádně poděkovat. Ale i to nepříjemné, když nám někdo odejde, když přijdou nepříjemné události, když nevíme kudy kam, když se zatmí.... **Vždyť i to je vůle Boží.** Buďme, e důslední a vždycky přijmeme od Boha všechno s důvěrou, že je s námi a že moudře řídí běh našich životů i běh dějin.

7. neděle velikonoční

Závěrem našich úvah nad knihou Zjevení a tím i závěrem doby velikonoční zaznělo vážné slovo. Je adresováno všem, kteří žijí tak, jakoby zde tento starý svět měl být věčně. Boží slova nám však jasně říká, že **Pán brzy přijde a skončí starý svět.** Z knihy zjevení jasně vysvětluje, že to nebude jen takové klidné vplynutí do Boha, ale že to bude **den soudu.** Pánův příchod zaskočí kde koho.

Promysleme si dnes větu : *“Hle přijdu brzy a moje odplata se mnou, abych odměnil každého podle jeho činů.”* Říká se, že Pán přijde, aby odměnil. Aby mohl **odměnit**, musí každého **posoudit**. Proto je s příchodem spojen také soud. Co mu bude předcházet a co se bude dít můžeme vystopovat ve slově Božím a v cítění církve.

Kdo byl v Římě a navštívil Sixtinskou kapli jistě si také prohlédl poslední soud. Je důležité zaměřit se především na postavy Krista a Panny Marie. Autor zde zachytil něco nejen zajímavého, ale také velmi důležitého. My víme z knihy Zjevení, že Panna Maria bude i před druhým příchodem Krista sehrávat podstatnou roli. Tak to Bůh ve své prozřetelnosti určil. Ona je **Matkou církve** a po dobu celého jejího putování dějinami se za nás přimlouvá. Její intenzivní starost o svět začala velmi silně v posledních dvou stoletích. Známe dobře místa zjevení jako jsou Fátima, Lourdes, La Salette. Teologové upozorňují na jednu skutečnost, kterou zachytil právě mistr malíř v Sixtinské kapli. Těsně před koncem nastane okamžik, kdy i toto skončí. Na malbě posledního soudu vidíme, jak Kristus Pán pozvedá ruku a Panna Maria se odvrací a zakrývá si tvář.

To je okamžik, kdy končí všechny možnosti. I Maria zmlkne. Pak už bude mít asi jen slzy pro ty, co špatně dopadnou.

A nyní si všimněme Krista – **soudce.** Pozvedá ruku. Zajímavé je, že všichni, kteří jsou kolem něho na něj hledí. Ze všech poloh obrazu k němu

obracejí hlavu. To nám připomíná jedno místo v evangeliu: „*Až to začne, vzpřimte se a pozdvihněte hlavu... nebojte se, přiblížilo se vaše vykoupení.*“

V knize Zjevení čteme takové jedno zajímavé místo, kde se říká, že v nebi, když byla rozlomena sedmá pečeť, ta poslední, nastalo půl hodiny ticho. (Zj 8,1) To je asi ten okamžik, kdy Pán pozvedá ruku a kdy nastal okamžik závěrečných soudů. Největší okamžik lidských dějin.

Když se znovu zadíváme na sixtinský obraz, že pouze ti, kteří jsou dole, kteří propadají do zavržení, **ti nehledí ke Kristu**, ale jsou zaměstnaní, jakoby zmáčknuti zlem.

Z toho všeho pro nás vysvítá dvojí poučení:

Za první. Musíme se utíkat pod ochranu naší nebeské Matky, protože ona připravuje druhý příchod Pána. (připomeňme si papeže Jana Pavla II. který to jasně říká v jedné své encyklice) Ona se za nás intenzivně přimlouvá. Jak učí veliký mariolog sv. Ludvík G. z Momfortu, Maria bude sehrávat v posledních časech svoji velkou úlohu. A zdá se, že se tak děje.

Za druhé. My, kteří známe Ježíšovo slovo „**nebojte se**“, víme, kde máme hledat pomoc a záchranu. (Je zvláštní, že to byl zase Jan Pavel II. , který začal pontifikát slovy: Nebojte se...) Je to ve veliké důvěře v **Boží milosrdenství a lásku**. Vždyť pro nás křesťany to bude veliké vítězství. Konečně z nás bude sňato břemeno zla. Bůh setře každou slzu z lidských tváří.

Víme také, jaká je cesta, jaký máme **prostředek** tomu, abychom **byli čistí**: „*vypírat si šaty v Beránkově krvi*“. To znamená stále se obmývat od hříchů ve svátostech a obnovovat se v Kristově oběti. Vždyť Boží velkodušnost je nekonečná. On nás zadarmo zve, abychom čerpali ve své touze a žizni z pramene živé vody.

Závěr všeho je **bod OMEGA**. Písmo nazývá Krista alfou a omegou všeho. Měli bychom si nakonec uvědomit něco závažného. Závěr nebude jen soud a potrestání zla a zlých, ale bude to především veliké **obdarování**. Bůh obdaruje lidstvo tím největším darem, sama sebou. On je **Láska**, on bude všechno ve všem. V evangeliu zazněla Ježíšova slova: „*...Otče dej, aby láska, kterou jsi mě miloval byla v nich a abych i já byl v nich.*“ Ta věta má nedozírný význam a dopad. To může říci jen Bůh. Proč? Teolog Ladislav Boros v knize **Bůh mezi námi** říká: „Smí si hluboce, poctivě a zrale milující člověk přát, aby druhý svou existenci v úplnosti přijímal jen od něho? Smí člověk žádat, aby vznikl takový vztah mezi ním a osobou, kterou miluje? K druhému smí přijít jen to, co je čisté, vznešené, dobré. Odpovídáme: Toho by se žádný opravdu milující člověk **neodvážil.**“

Jsou bohužel takoví lidé, kteří vnucují sebe, své myšlenky, svoji nezralost, svůj život jiným – činí z nich otroky a ovládají je. Svým životem lezou do životů druhých a chtějí, aby se s nimi ztotožnili. Z toho bývají tragedie.

Toto **právo má jedině Bůh**. Jenom Ježíš si dovolil zavázat všechny, aby ho milovali a milovali Boha nadevšecko. Aby ho celého přijali do sebe. Protože on je **čistá láska a život sám**. A přesto jeho láska je diskrétní, nevtíravá, nikomu

přátelství nevnucuje. Kdo ho však svobodně přijme, po tom ovšem žádá právem úplnou lásku.

Všichni, kdo to pochopí a poznají pak upřímně volají: *Přijď Pane Ježíši. Maranathá!* A on říká: Přijdu brzy!

Slavnost Soslání Ducha Svatého

Je dnes třetí největší svátek církevního roku. A chceme si uvědomit, že má vřdycky mimořádný význam jak v životě celé církve, tak i v našem osobním životě.

Duch Svatý to je něco tak úžasného v našem křesťanském náboženství, že není možné v několika větách postihnout jeho tajemství, jeho poslání a činnost v dějinách stvoření, v lidských dějinách, v životě církve a každého jednotlivce.

Duch Boží je **Pánem a dárce** života. Na počátku bible v knize Genesis čteme, že on se vznášel při stvoření světa nad tím vším propastným chaosem a temnotou, a začal do všeho vnášet Boží řád, zákony a pořádek. Bůh všechno tvoří svým Duchem. Proto v jednom hymnu jsou slova: *Veni Creator Spiritus...* Přijď Duchu Tvůrce.

V Žalmu 103 (104) 29-30 čteme: „*Skryješ-li tvář, propadají děsu, odejmeš-li jejich ducha, hynou, vracejí se do svého prachu. Sesíláš-li svého Ducha, jsou tvořeni znovu, a tak obnovuješ tvářnost země.*“ Duch skutečně proniká všechno, je Tvůrcem, je dárce

života. On je neviditelný, je to obrovská síla energie lásky. A proto si někteří lidé bez víry myslí, že se všechno v přírodě děje samo, promýšlí a vyvíjí se to samo. To je však tragický omyl těch, kdo nemají víru.

A nyní se přenesme na další pole působení Ducha. Je to živý lidský organismus, společenství lidí, církev a každý jednatlivec. Jeden z teologů to vyjádřil nádhernými slovy: „**Duch Svatý není jen malým příběhem vykopeného jednatlivec. Duch Svatý jsou „velké dějiny spásy“, dějiny Boží věrnosti. Duch Svatý je zvláštní síla všemocného Boha, který se projevuje tak, že vnáší do každého vykopeného člověka, do každého dne církve stále novou nabídku Boží lásky.**“ Tažení Ducha Svatého dějinami, to je úžasný proces.

Duch Svatý neustále pracuje na svatosti církve a na svatosti každého z nás. A tak se ptáme, co pro to můžeme udělat.

Připomeňme si momentku za života skvělého umělce Michelangela. Jednou se někdo Michelangela zeptal: „Jak je možné, že dokážete stvořit tak nádherná díla, také vzácné mistrovské kusy, jako je Pieta, David nebo Mojžíš? „Michelangelo odpověděl: „Všchno záleží na kvalitě mramoru, který mám v rukou. Pokud držím v rukou poddajný mramor, který dovolí, abych si s ním dělal, co chci, vytvořit sochu je snadné. Když mám před sebou kus mramoru, už dopředu vidím, co se v něm skrývá. Mým úkolem je už jen odstranit to, co je na

něm přebytečné. Pokud mi mramor dovolí, abychom z něho odstranil všechny zbytečnosti, je socha hotová.“

To srovnání má úžasnou hloubku. I já jsem jako ten kus mramoru v Božích rukou, ze kterého se Bůh snaží odstranit vše zbytečné. Jaký bude výsledek, pokud mu to dovolím? Svatý muž, svatá žena. Vidíme, že to nejsme my, kdo formujeme vlastní sochu, **nestáváme se svatými z vlastních sil**. Důležité je dovolit Bohu, aby nás svatými učinil, aby z nás odstranil všechno zbytečné a aby se na nás mohl projevit původní plán, který Bůh s námi měl.

Chtěl bych, abychom si dnes všichni uvědomili, že působení a dílo Ducha Svatého lze poznat a vidět svýma očima. Jak srozumitelně a jasně nám to říká známý Elias Vella : „Jak se mohou vyschlé prameny znovu naplnit vodou? Jak se může vyprahlá zem zazelenat trávou, květinami a stromy? Jedině Duch Svatý může všemu dát rozkvést. Jedině on může obnovit církev, naše farnosti, naše kněze, manželství.. Drazí podívejte se..Duch Svatý není vzduch, nemůžeme si ho jen tak lehce představit a nepadne na zemi jako déšť'. **Ducha svatého nevidíme**. Můžeme zrakem zachytit vítr? Ne. Ale když vidíme, jak se větve stromu komíhají, řekneme si: „Fouká vítr.“ Vítr vidíme, když hýbá určitými věcmi, ale očima ho nezachytíme.

Je možné vidět Ducha svatého? Ne. Ale je možné ho vidět v lidech, kteří ho jsou plni. Můžeme ho vidět v lidech žijících ve farnosti, je možné ho vidět v matkách, manželích, dělnících, mladých lidech a dětech. Můžeme ho vidět podobně jako vítr, který hýbá stvořením.“

Úžasné dílo Ducha Svatého je krása, vůně, hudba, umění, dobro, láska, radost, štěstí... tolik skutečností, které dovedou lidské srdce naplnit a tolik rozpálit. To není produktem atomů či biologie. To je ovoce Ducha Svatého.

Slavnost Nejsvětější Trojice

Jedna ze základních pravd, na kterých stojí křesťanství, je pravda víry o **jednom Bohu, ale ve třech osobách**. Kdybych měl jako teolog říci, zda tomu aspoň trochu rozumím, že snad chápu, jak to s Bohem je, pak musíme přiznat, že nevím. Trojice je veliké tajemství, na které omezený lidský rozum nedosáhne.

Budeme si dnes povídat o Trojici ve dvou polohách. Ta první bude pro **děti** a ta druhá bude pro **dospělé**. V první si poslechneme o životě velikého apoštola Irska, o sv. Patrikovi. Ve druhé nám své slovo poví Svatý otec Benedikt XVI.

Sv. Patrik je nejen veliký světec, je velmi milý, moc se mi líbí. On je apoštolem Irska. Jak se jím stal? **Anglie** v dávných dobách byla provincií Říma, byla podrobena římskými legiemi. Ale ve 3. a 4. století křesťanští misionáři ji přiváděli k Bohu. A tehdy se v jedné vesnici kolem roku 385 po Kr. narodil chlapec a dali mu jméno **Patrik**. Jeho otec byl dobrým křesťanem a ke konci svého života se pravděpodobně stal i knězem.

Patrik byl chlapec, který v mládí nežil moc vzorně, byl lehkomyšlný a protože rodiče měli mnoho majetku, tak žil pohodlně. Když mu bylo 16 let, přepadli jejich vesnici irští piráti. Patrika chytili a odvedli do otroctví a prodali jednomu pohanovi. Ten mu přikázal pást ovce. Tak mu skončil pohodlný život a on musel za stády putovat po horách a lesích. Moc přemýšlel o životě a začal žít pořádným křesťanským životem. Mnoho se modlil, jenomže v pohanském Irsku nebyl ani kostel, ani kněz.

Po šesti letech otroctví měl jedné noci sen. Uslyšel příkaz, aby šel k břehu, kde kotví loď a ta ho zachrání. Když se probudil, zkusil to, a tak se dostal do Francie. Odtud se mu podařilo vrátit se domů. Rozhodl se, že se Irům „pomstí“, ale křesťansky. Že se tam vrátí jako misionář a naučí je víře a lásce k Bohu. Vystudoval teologii a byl vysvěcen na kněze a později na biskupa. Do Irska přijel kolem roku 432 a téměř 30 let zde hlásal evangelium. Pokřtil tisíce lidí tohoto ostrova.

Je známé a je to velmi zajímavé, jak učil Iry poznávat tajemství Trojice. Dlouho jim vysvětloval, že i když jsou tři Božské osoby, že je to jen jeden Bůh. Oni však stále tvrdili, že jsou tři Bohové a ne jeden. Unavený biskup stále přemýšlel, jak jim tu pravdu vysvětlit.

V Irsku často přšelo a dařilo se rostlinstvu, proto tato země dostala název „Zelený ostrov“. Mezi rostlinami spatřil lístek jetele a tak ho napadla skvělá myšlenka. Začal jim vysvětlovat. Vidíte, to je jenom jeden stoneček a nahoře se rozdělí do tří lístků. A oni pochopili a už nikdy neříkali, že jsou tři Bohové.

Patrik se stal svatým a jeho svátek církev slaví 17. března. A v tento den mnoho Irů, aby uctili svátek svého apoštola, nosí na klobouku nebo na klopi lístek jetele.

Je to sice velice hezká a srozumitelná pomůcka, otevřela oči těm, které Patrik učil. Je to ovšem jen a pouze přirovnání, protože Trojice je zůstane pro nás **velikým tajemstvím**.

A nyní si poslechněme na závěr slova velikého teologa, papeže Benedikta. Pronesl je v roce 2006, když hovořil o Nej. Trojici. *„V Duchu Svatém, který nás uvádí do celé pravdy, můžeme poznat, že Bůh není nekonečnou samotou, ale společenstvím světla a lásky, života v dialogu mezi Otcem, Synem a Duchem Svatým. Celý vesmír hovoří k tomu, kdo věří, o Tojjediném Bohu. Od mezihvězdných prostor, až k mikroskopickým částicím. Všechno to, co existuje, odkazuje k bytí, které se vyjadřuje v mnohosti a variabilitě částí jako v nesmírné symfonii. Všechny bytosti jsou utvořeny podle dynamické harmonie, kterou můžeme analogicky nazvat **láskou**. Ale jen v lidské osobě, svobodné a rozumné, se tento dynamismus stává duchovním, stává se **zodpovědnou láskou**. V této lásce lidská bytost nachází svou pravdu a své štěstí. Mezi různými analogiemi Trojjediného Boha, do niž jsou věřící schopni proniknout, chtěl bych uvést obraz **rodiny**. Ta je povolána k tomu, aby byla společenstvím lásky a života, v němž různosti a rozdílnosti mají směřovat k vytvoření společenství.*

Vrcholným dílem Nejsvětější Trojice je Panna Maria. V jejím pokorném srdci si Bůh připravil důstojný příbytek, aby dovršil tajemství spásy. Boží láska v ní našla dokonalé souznění a v jejím lůně se jednorozený Syn stal člověkem. S důvěrou se tedy obraťme k Panně Marii, abychom s její pomocí mohli růst v lásce a učinit z našeho života chvalozpěv k Otci skrze Syna v Duchu Svatém.“

Tolik papež Benedikt. Je to slovo těžké, ale jednoduše ukazuje, že společenství života v lásce, rodina, souznění, porozumění, to je obrazem Trojice.

Slavnost Těla a Krve Páně

Naše křesťanské bohoslužby začínají přáním: **At' je Pán s vámi se všemi.** Ježíš je podle prorockého slova Emanuel – Bůh s námi. Dnes slavíme svátek, kdy prožíváme naplnění tohoto tajemství. Pán s námi skutečně je, on stále přebývá s námi. A nejen svým slovem, nejen nějakou duchovní přítomností, ale přebývá s námi svým dnes už **oslaveným tělem.**

Je to nejen odpověď na hluboké lidské přání, které je v každém z nás, kde existují vtahy lásky. To přání je, aby ti, kdo nás opouští navždy s námi „**nějak zůstali spojeni**“. Dobrý otec zanechává svým dětem nějaké dědictví, máme jeho fotografii, jeho milé předměty. Taková je ona touha v lidské přirozenosti. Být nějak s těmi, kdo odchází navždycky.

Pán Ježíš nejen vyšel vstříc této touze člověka, ale on ve své lásce našel způsob, jak s námi nejen přebývat, ale dokonce do nás pronikat, ztotožňovat se s námi. Proto se stal našim **pokrmem k věčnému životu.**

A chceme si dnes uvědomit ještě něco velmi závažného a podstatného. My Ježíš potřebujeme nejen proto, aby s námi byl, abychom si cítili v dobách ohrožení dobře. Ale my potřebujeme Ježíš především proto, že bez něho nemůžeme být dobří.

Už ve starověku byli filosofové, kteří se domnívali, že člověk vše zvládne sám. Na příklad řecký filosof Sokrates se domníval, že člověk chybuje jen proto, že neví, co je dobré. Podobně tvrdili i stoičtí filosofové, že člověk dokáže přemáhat všechno zlé, když chce. Zrovna tak osvícenci v 18. století učili, že člověk je od přirozenosti dobrý, a že každý by se měl nechat, ať se rozvine podle svých schopností, a neměl by být kažen výchovou.

My křesťané však víme z Božího zjevení, a také zkušeností z dějin i dneška, že člověk trvale nedokáže přirozenými silami ani jasně poznávat, co je dobré, a tím méně to dobré konat. Zlý duch využívá vrozených zlých náklonností člověka a drží ho ve své moci.

proto člověk potřebuje Ježíše, před kterým zlý duchové utíkali, proto potřebuje jeho sílu, jeho milost osvobození a obnovení. Potřebuje **pokrm silných**, a to je eucharistie. Přijímat Ježíše je síla pro náš těžký život.

A dnes na něho hledíme ještě v jednom pohledu. On je pro nás mocný Pán a Král, proto se mu dnes klaníme jako svému nevyššího dobru, kráse a lásce.

Jako vševládci. Padáme před ním na kolena a uznáváme svoji podřízenost, ale také přání, aby nám byl i tím nejbližším přítelem.

První svaté přijímání

Žijeme teď v době, kdy církev slaví období různých velikých slavností. (Nejsvětější Trojice, Těla krve Páně- Boží Tělo, Nejsvětějšího srdce Ježíšova..) I ta dnešní slavnost, kdy vy děti poprvé přijmete do svého srdce Pána Ježíše, je také o té jediné **veliké lásce Boží k nám**.

Kdo zde byl na slavnost Božího Těla, ten ode mne slyšel, jak moc potřebujeme Boží sílu, samého Ježíše, abychom mohli být „**dobří jak chce Bůh**“. Sami to nedokážeme. Jsme proto velmi šťastní, že existuje někdo, kdo nás velmi miluje a chce být s námi. Co pro nás Ježíš udělal, to vám dnes chci přiblížit vyprávěním, které to krásně vystihuje.

„**Zamilovaný král**. Král se zamiloval do krásné, ale chudé ženy z lidu. Nařídil, aby ji přivedli do paláce. Měl vážný úmysl oženit se s ní a udělat z ní královnu. Ale dívka záhadným způsobem onemocněla ve stejný den, kdy vkročila do paláce.

Povolali nejslavnější lékaře a léčitele z celého království. Ti však nic nesvedli. Ubohá dívka se zmítala mezi životem a smrtí. Zoufalý král nabídl půl království tomu, kdo ji dokáže vyléčit. Ale nikdo se nehlásil.

Přišel pouze staříčkový mudrc, který požádal o dovolení, aby mohl s dívkou mluvit o samotě. Po rozhovoru ho přijal král zmučený očekáváním. „Výsosti,“ řekl mudrc , „mám spolehlivý lék pro vaši budoucí manželku. Je to lék působící velkou bolest... nikoliv dívce, ale vám. Vaše Výsosti.“

„Řekni mi, co to je,“ zvolal král. „Dostane to, ať to stojí, co to stojí.“ Mudrc se zahleděl králi do očí a řekl: „Ta dívka je zamilovaná do jednoho vašeho vojáka. Dovolte ji, aby se za něho provdala a v mžiku se uzdraví.“

Král oněměl. Příliš dívku miloval, než aby ji nechal zemřít. Svolil ke svatbě dívky a vojáka. Dívka se samozřejmě uzdravila. Ale král, který byl den ze dne smutnější, chřádl a jeho stav se zhoršoval, až se ocitl na prahu smrti. Povolali mudrce, který uzdravil dívku. Stařec se dostavil ke královu lůžku, ale jen smutně sklonil hlavu a zašeptal: „Ubohý král! Pro něho neexistuje lék. Protože nikdo ho nemiluje tak, jako miluje on.“

Autor toho příběhu k tomu napsal věty: *Proto musel Bůh na zemi zemřít. Nikdo ho nemiloval tak, jako miloval on.*

Tím je pro nás Pán Ježíš. My jsme takoví nevděční hříšní nevěrníci. On pro nás tolik udělal. Život nám Bůh dává. Zdraví. Rodiče, přátele. A my milujeme více sebe a ubohý svět. Ale on, abychom jednou byli šťastní za nás raději zemřel, než aby nám odplatil naši nevděčnost.

Tak, co s tím teď uděláme?

2. neděle v mezidobí

Po uzavřené vánoční době hned na druhou neděli v mezidobí čteme evangelium o svatbě v Káni Galilejské. Je to pro nás příležitost uvažovat o **manželství a o rodině**. Musíme si připomenout, že je to bohužel jedno z nejžhavějších a nejzávažnějších témat dnešní doby. Není možné, abychom si zde dělali nějakou přednášku a domnívali se, že zde něco vyřešíme a rozlouskneme v pár větách.

Chceme si dnes jen **podtrhnout**, co nám křesťanům musí být jasné. Pro nás platí mravní řád a přikázání, jak nám je Bůh dal. Občas slyším od křesťanů, že dnes už je taková doba, tak co naděláme. Jenomže křesťan se nesmí řídit móresy dnešního sekularizovaného a zkaženého světa.

S podivem si člověk přečte studie expertů, kteří ukazují na to, že rozchod partnerů, rozvod neodpovídá řádu stvoření, ve kterém žijeme. Jeden z psychologů, Jeroným Klimeš, přednáší na Karlově universitě, napsal článek s názvem **Jak zastavit epidemii rozchodů**. Každé druhé manželství u nás končí rozvodem. Ale má smysl začínat stále s někým novým? Proč spolu vlastně tolik lidí nevydrží? Opravdu se k sobě nehodí? Specialista na rozchody psycholog Klimeš zná odpověď.

Pak se dovídáte z odborných studií neuvěřitelná fakta. V dějinách se ukazuje, že se zase k sobě vracejí. Třeba po válce, dávno zapomenuté osudy lidí, zůstala v nich však touha po domově, po kořenech, po nesmazatelném vztahu, které máme především my muži vepsanou do genů. Dva miliony let evoluce se nedají jen tak zapomenout, a tento evoluční imperativ je taky důvodem, proč rozchody tak bolí a proč žijeme v párech. Dále říká, že celý proces rozchodu po vážné známosti trvá tři až pět let. Většina se totiž neodehraje v realitě, ale ve fantazii a vzpomínkách. Z praxe říká psycholog Klimeš: Fyzického partnera je možné vyhodit z bytu, ale jak vyhodíte toho fantazijního? Tu vzpomínku a potřebu, která každý den ve čtyři ráno napochoduje do vaší hlavy?

Bůh nás tvořil tak, že prostě nelze vymazat nic z toho, co jsme prožili s člověkem, s dětmi a rodinou. To je trvalou součástí našeho života. S tím půjdeme na věčnost. A jsou zde dnes další jevy, nad kterými stojí rozum. Mnoho lidí se rozvede, protože se nesnášejí, ale oni dál žijí v jedné domácnosti, vychovávají děti, nedokáží svůj vztah znovu navázat, ale nedokáží se rozejít. On to nazývá polovztah. Ukazuje se, že každý je uzavřen ve svých bolestech a pocitech viny a jeden druhému nerozumí. Jen někdy je to tak závažné, že jsou zátěže alkoholismu a jiné psychické neschopnosti, kdy to opravdu nejde, kdy je vztah od začátku vadný.

V podstatě jsem stvoření tak, že vztah, rodiny, výchova dětí jsou dlouhodobé záležitosti, které vyžadují společný život až do stáří.

Život je náročný a těžký, ale to snad každá člověk ví. A **láska je obět'**, kdy se musím sebe zřít a žít pro druhého. Jenže toto má mnoho lidí úplně naruby. Já a zase jen já, mám na všechno právo, jen já mám být šťastný, jen já si

chci užít a kvůli tomu obětuji úplně všechno. To je filosofie dnešní doby. Stačí jen banality, drobnosti, které dokáží zlikvidovat vztah.

Ono je to všechno jinak, než si dnes někteří namlouvají. Moudří to chápou a dokáží jasně formulovat. Ingrid Bergmanová napsala: *Štěstí v manželství záleží na dobrém zdraví a špatné paměti.* My jsme stvoření pro lásku a z lásky. Láska zapomíná, když ji někdo ublíží. Láska je, **dát sama sebe za druhé.** O perském králi Kýrovi se vypráví, že při jednom svém tažení zajal knížete a jeho ženu i děti. Když je přivedli ke Kýrovi, zeptal se dobyvatel knížete: „Co mi dáš, když ti vrátím svobodu?“ – „Polovinu svého království,“ zněla odpověď. „A když osvobodím tvé děti?“ „Celé království.“ „A co mi dáš, když osvobodím tvou ženu?“ – „Sebe sama !“

Kýrovi se ta odpověď tak líbila, že celou rodinu osvobodil, aniž žádal výkupné. Na zpáteční cestě se kníže zeptal své ženy, jestli si všimla, jak je Kýros šlechtitý. Ona prý odpověděla: „Všimla jsem si jen toho, který nabídl sebe jako výkupné za mou svobodu.“

Měli bychom přemýšlet o své velikosti, o své šlechtitosti a o své lásce. Často vidíme u druhých jen jejich chyby, zvláště u svých nejbližších. Když nedovedeme pochválit a poděkovat za všechno to pěkné, co se kolem nás děje, pak v nás není něco vpořádku.

A ještě si vezměme jednu moudrost na cestu. Shakespeare napsal: *Strašidlo zvyku proměňuje v prach všechny naše city.* Každý lidský cit se časem oslabuje, ochabuje, ztrácí se a láska manželů se stává zvykem. Všechno se musí šlechtit, pěstovat a zalévat. Jinak je konec. Ať se nám to nestane.

3.neděle v mezidobí

Budeme se dnes chvíli zabývat tématem, které je aktuální v každé době a je velmi závažné obzvláště v naší době. Dnes je formulováno slovy **nová evangelizace.** Bohoslužba dnešní neděle nám sama toto téma předkládá. Samotné **Boží slovo.** První čtení nám ukazuje, jak se okolo Božího slova sjednocuje a tvoří Boží lid. V evangeliu vidíme Ježíše – Boží slovo, které se stává tělem a přebývalo mezi námi. Naplněn Duchem Svatým vystupuje Ježíš v synagoze a prohlašuje, se na něm naplnují slova proroctví a říká doslova: „*Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.*“ Co se stalo dál, uslyšíme až příští neděli.

My se dnes věnujme prvnímu základnímu tématu. **Kdo** má hlásat Boží slovo, **kde** je má hlásat a **jak** je má hlásat.

Odpověď na první otázku, **kdo** má hlásat Boží slovo, máme jak v samém Písmu sv., tak i v nauce církve. Hlásat slovo Boží může jenom ten, kdo je vyučen a poslán církví, tedy kdo má k tomu „misio“ - poslání, kanonickou misi. Jsou to biskupové, kněží, katecheté a ze svého stavovského poslání rodiče. Církev si je dobře vědoma, aby bylo slovo pravdivě a věrohodně hlásáno, musí

být v souladu s učitelským úřadem církve. Dobře víme z dějin, kolik bludařů a svůdců zavedlo mnohé na scestí a začali je učit svým vlastním naukám.

Odpověď na druhou otázku, **kde** má být hlásáno, to už je širší pole. Jistě, že v první řadě je místo k tomu určené a to je bohoslužba církve, to jsou katechetické hodiny a to je první místo v rodinné církvi – domov. Rodiče jsou prvními svědky víry svým dětem. Učí je svým životem a pak slovem. A já chci podtrhnout a připomenout všem přítomným, že toto je nejdůležitější a nejmocnější místo, jak dobře zasadit slovo Boží, do živé, čisté a dychtící duše malého človíčka. Od toho závisí, jak se bude ubírat dále život křesťana.

Osobně jsem přesvědčen po více než třech desetiletích svého kněžského života, že to je právě to fundamentální, kde se vše odehrává. **Rodina**. Ta rodina malá, vaše doma a ta rodina velká, farnost, kostel, kde právě teď jsme shromážděni. Zde se odehrává úplně všechno, co nás živí, formuje, co je základem budoucího ovoce.

Pak nastupují ty osobní formy, kdy jednotlivci mohou svým přátelům zprostředkovat víru, podat jim ruku v obtížích jejich života a ukázat jim, kde je na všechno lék, kde je spása.

Odpověď na třetí otázku **jak** evangelizovat, je zajímavá tím, že si mnozí myslí, že to je to nejdůležitější, jak lidi přesvědčit. Ukazuje se však, že nikdo přesně neví jak, ani církve si dnes neví dost dobře s tímto rady.

V Katechetickém věstníku byl rozhovor s plzeňským **biskupem Františkem Radkovským**. Na otázku *Co považujete v současné době za nejdůležitější?*, odpověděl: Najít způsob, jak účinně předávat víru především mladým lidem.

To je jedna z křehkých a těžkých věcí dnešní doby. My žijeme v době obrovské informovanosti, v době nepředstavitelné inflace slov, v době, kdy manažeři zla přesycují svět nabídkou všech potěšení, rozkoší, zábavy, hluku. Nepustí člověka, aby někde v tichu a samotě naslouchal jinému světu a měl prostor k přemýšlení. Právě proto moderní člověk není disponován k tomu, aby uslyšel Boží slovo. Domnívat se, že udělat pro mladé velké šou, pozvat jim věřící koncertní super hvězdy, vymýšlet nevím jaký program, to všechno je neúčinné, aby se stali dobrými křesťany. Sledoval jsem, jak před lety tolik lidí (i od nás) jezdili do Prahy na Ježíš Kristus Superstar. Podmanivá roková hudba, skvělá výprava, vynikající téma pašijí. Ale kolik lidí to obrátilo ke Kristu, kolika to dalo víru? Vím kolik jich bylo i od nás, ale praktikujícími křesťany se nestali.

Naopak, s obdivem se dívám na vás, na mladé manžele a rodiny, na vás, kteří poctivě zakořeňujete své děti osobním příkladem a slovem o Bohu do křesťanství. To je skutečná evangelizace. Dáváte jim Ježíše, který se stane silou jejich života. Jak napsal jeden duchovní otec: „Jeho síla má být naše síla. Jeho láska má být naše láska.“ V povídce **Vladimíra Solovjova** „Antikrist“ se ďábel převtělený za císaře, který svými útoky a politikou sjednotil pod svojí nadvládou celý svět, ptá křesťanů: „Řekněte mi vy bídáci, co vás ještě drží v tom vašem křesťanství? Co je vám v něm tak drahé?“ Tu povstal stařec Jan a pohnutým

hlasem odpověděl: „Veliký vládce! To nejdražší co máme v křesťanství, je Kristus sám. On sám je vším, co od něho přichází, neboť jak víme, v něm přebývá plnost Božství.“

Kéž by i nás toto poznání starce Jana přivádělo nejen do našich chrámů, ale také k těm, kteří se nacházejí v nejrůznějších těžkostech života, aby pocítili blízkost toho, který v nás působí.

4.neděle v mezidobí

Dnes pokračujeme v otevřeném tématu minulé neděle. Evangelizace, hlásání Božího slova. Máme dnes před sebou **poslání a úděl** samotného hlasatele, proroka. V prvním čtení je to prorok Jeremiáš, který zakusil, co to znamená vstoupit do stravujícího ohně Boží blízkosti. Zakusil, jak nebude ušetřen obvinění ze strany těch, ke kterým je poslán. Křesťanská tradice od začátku viděla v dramatu Jeremiáše tichého beránka, kterého vedou na porážku.

V evangeliu pak vidíme samotného Ježíše – Božího Syna. Přichází do své vlasti, mezi své lidi a je odmítán. „*Do vlastního přišel, ale vlastní ho nepřijali.*“ Ježíš do vlastního přišel už ne jako prorok, ale jako sám Bůh, **přinesl samotnou Boží lásku**. Ježíš je naplněním proroctví, protože na něho sestoupil sám Duch Páně. On je Slovo, jeho slova jsou soudem nad lidmi, boží království satanovo, aby budoval království Boží, království pravdy. Evangelium je uprostřed lidstva živým a stálým proroctvím, potírá každou modlu a každou moc, která není ustanovena Bohem. Je proto silou, která podněcuje, tlačí dějiny vstříc posledním věcem.

Všimněme si jedné fantastické skutečnosti. Jak vedle sebe stojí **proroctví a láska**. Není náhodou, že jsme ve 2. čtení slyšeli Pavlova slova o lásce. Zdá se, že zde proroctví ustupuje na druhé místo za největší a nejdokonalejší charisma, **za lásku**: „Kdybych měl dar prorokovat, ale neměl lásku, nic mi to neprospěje. Láska nikdy nepřestává.“ Je pravda, že láska je víc než proroctví; milovat je víc než odporovat. (Proroci naráželi, odporovali lidu, Bůh musel z Jeremiáše udělat bronzovou zeď, aby ho neprorazili..) Ale první ta slova neřekl Pavel, ale sám Ježíš. Proroctví přivedlo Ježíše na kříž, ale velikost této smrti nespočívá v tom, že je to smrt proroka, ale v tom, že je to **smrt z lásky**. „*Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo dá život za své přátele.*“ A Ježíš šel dál než Jeremiáš a nikdo před ním neuskutečnil tak dokonale proroctví jako Ježíš. Jeremiáš vzýval Boží pomstu proti těm, kdo proroctví odmítali. Ježíš prosí za odpuštění: „*Otče, odpusť jim.*“

To je také poslání nás hlasatelů evangelia v křesťanství, poslání evangelizace. Ježíš nám, svým učedníkům předpověděl stejný úděl. „*Jak pronásledovali mě, tak budou pronásledovat i vás.*“

Jsou skutečně lidé, kteří jdou napříč přes poslání těch, které jim Bůh dal. I dnes jsou neúspěchy a problémy. My však vidíme na svém modelu, vzoru, Kristu, že Ježíšův neúspěch je ve skutečnosti velikým nezdarem a neštěstím

těch, kteří ho od sebe vyhánějí. Je jistě možné, že nemohli pochopit Pánovy záměry a dary. *Vždyť v tomto životě vidíme jak jako v zrcadle, nejasně.* Ale o jednom se mohli přesvědčit, že **Ježíš je láska. A láska nikdy nepřestává.** To je síla a svědectví evangelia a evangelizace až dodnes.

Vypráví se, že první skotský misionář, který byl vyslán do Indie byl Alexandr Duff. V Indii, kde byla stará kulturní tradice chtěl zřídit semináře a školy, a vést tak lidi k Bohu. Dlouho tedy sbíral knihy pro velkou knihovnu, kterou sebou vezl na lodi. U Mysu Dobré naděje se však rozpoutala bouře a loď klesla ke dnu. Duff stěží zachránil svůj život. Zoufale se procházel po jihoafrických březích a čekal, jestli se přece jen nějaká kniha nezachránila. Po čase přinesl příliv několik zbytků lodi a na jednom z nich plavala jeho kapesní bible. Duff ji vzal sebou do Indie a byla mu jediným průvodcem, který mu pomohl otevřít cestu k srdcím Indů. Říkalo se o něm: „Jeho zjev byl jako požár ve stepi, který se rozlévá po celé zemi. Nadšení, které probouzel, bylo hluboké a žnoucí...“

To je přesně to, co stále platí. Problém evangelizace není v tom jaké máme prostředky, moudrosti, internety, knihy, ať to dělá starý nebo mladý. Ale spočívá v síle lásky Boží, které v sobě neseme. A tu do nás vlévá Duch Boží.

5.neděle v mezidobí

I dnes pokračuje téma o povolávání pracovníků do služby Boží. Chceme se zamýšlet nad skutečností, že každý člověk je před Bohem jako **hříšník**. A přesto Bůh volá ke spolupráci právě takovéto lidi. Každý člověk, který najednou stojí před Bohem a pozná jeho velebnost a slávu, jeho velikost a stravující sílu jeho lásky, ten se začne cítit jako ubohý červ, jako křehká a nedokonalá bytost. Chci dnes podtrhnout, že to není ponižující pro člověka, ani to nedegraduje naši lidskou důstojnost. Člověk není Bůh, je pouze omezený tvor, který však dostal od Boha takovou **výbavu**, aby mohl být do určité velikosti dobrý.

Když člověk stojí před absolutní dokonalostí a svatostí Boží, nemůže se proto cítit jinak, než jako hříšník. To dnes můžeme vnímat z celé bohoslužby slova.

V prvním čtení jsme viděli **proroka Izaiáše**. Nahlíží do pootevřeného nebe, ale místo úžasu nad velikostí a krásou Boží, tone prorok ve strachu. Směl spatřit Boha, ačkoliv je hříšný. Pociťuje vinu nejenom sám za sebe, ale i za všechn lid, z něhož vyšel. Je dokonce přesvědčen, že musí zemřít. Ale dostává se mu **milosti**. Protože je pokorný, je si vědom své nehodnosti, a zde pak stačí od Boha v jeho velikém milosrdenství dotyk jediným žhavým uhlíkem, který spálí jeho vinu.

A v **evangeliu** jsme o osm století dále, stojíme na břehu Genezaretského jezera a jsme svědky stejného zázraku milosti. I zde se Pán setkal u **Petra** s opravdovou pokorou srdce. Pokora se projevuje v tom, že poslechne Ježíše, i když to považuje za zbytečné znovu lovit. A když byl dále Petr svědkem

zázraku, zakusil moc a sílu Boží, zase padá před Pánem na kolena a uvědomuje si a vyznává svoji hříšnost. A dostává později milost být nejvyšším služebníkem v díle Kristově.

A nakonec zde máme ve druhém čtení třetí výpověď člověka, který si uvědomil svoji hříšnost a velikou milost. **Pavel** nám vypráví o svém zážitku u Damašku. On nedochůdce, poslední z apoštolů, proč si Ježíš vybral právě jeho, úhlavního nepřítele, aby ho přitáhl na své Srdce? A on pak veřejně doznává. „*Milostí Boží jsem , co jsem.*“

Sledujeme s úžasem tu zvláštní Boží pedagogiku, ony podivuhodné Boží konkursy, přijímací řízení, kdy si Pán vybírá své spolupracovníky. Jeho přijímací řízení nespočívá v tom, jako u nás lidí: Předved'te se, ukažte se, kdo je větší, kdo má větší sílu, kdo z vás toho nejvíce umí.

Tak jako povolal Petra, jak povolal Pavla a řekl jim, „*moje milost ti postačí, aby se ukázalo, že je to moje dílo, ne tvé snažené a tvůj um*“, tak je tomu dodnes. Ježíš říká jasné slovo: „*Neboj se, budeš lovit lidi.*“

Poznání své hříšnosti a zároveň přijetí Boží milosti, to je ten největší zázrak v lidském životě.

Jeden rumunský inženýr, který na studiích ztratil víru, řekl na návštěvě u přátel, u věřícího hostitele v Itálii: „Jak si nezoufat, existuje-li skutečně Bůh?“ „Co jsem dosáhl, jaký je můj život v zátěži zla?“ A dostal odpověď, že právě proto přišel Syn Boží na svět zjevit Boha, aby lidi od hříchu vykoupil, a pro své zásluhy odpustí hříchy každému, kdo v něho věří, doufá a miluje ho.

Člověk vírou pozvolna poznává Boha a jeho velikost a dobrotu. Ale zároveň poznává vlastní odchylky smýšlení od Božího a svoje jednání, jak se liší od Božího. Jak píše jeden teolog: **Čím více se připodobňujeme Bohu, tím více se poznáváme jako hříšníci.** V tom je také ten paradox velkých světců.

Sv. Bernadetta Soubirous při umírání opakovala slova: „Modlete se za mne, ubohou hříšnici.“ A **sv. Jan Bosko**, kterého jsme v tomto týdnu slavili, čekal každý týden v řadě věřících ke svátosti smíření, ačkoliv byl obecně uznáván za svatého.

Každý, kdo pravdivě stojí před Bohem si uvědomuje, že není **nezávislý, autonomní pán**, ale že je plně ve své existenci závislý na Bohu, na jeho darech. To bychom byli bohové a to není možné. Nejedná se u člověka ani o nedokonalost, že jsme méně než Bůh. Jsme tvorové závislí na Stvořiteli. Všude, kde to člověk nechce uznat a staví se na roveň Bohu, těžce hřeší. Od Adama máme v sobě tyto choutky pýchy, nezávislosti a učinění našeho ega absolutním. To však vede k tragediím.

Pochopit a uznat kdo jsem, jaké jsou mé možnosti a když se s tím nesrovnám pak hřeším. Pochopit to a uznat, to znamená najít svoji pravou **identitu**. A to je počátek štěstí a blaženosti.

6. neděle v mezidobí

Nechci dnes být komerční, ani se vyjadřovat k horkým tématům současnosti. Ale v určitém okamžiku jsem si uvědomil, že Bůh k nám hovoří jasnou řečí i skrze události, kterou jsou tučným soustem pro současné novináře. Na první pohled mohou být jen projevem krize světa, ve kterém žijeme. Na druhé straně jsou však pro nás jasným potvrzení slova Božího.

Možná ještě netušíte, kam dnes mířím. K tématu, které bylo žhavé v posledních dnech. Mám dnes na mysli smrt **skladatele Karla Svobody**. Všemmu jsem naslouchal a vnímal to asi jako ostatní lidé, tak jak to kolem nás denně plyne. Ale při rozjímání nad texty dnešního evangelia, kde jsou nejen blahoslavenství, ale také běda, mi to najednou došlo. A když jsem pak přečetl poslední větu úvodního komentáře Ivana Hofmana v Katolickém týdeníku, jen potvrdil, co nám nesmí uniknout.

To je ono, co nám Bůh chce říci. Ta věta byla jako pecka mezi oči. Čteme zde: „Karel Svoboda vytvořil generační zvukovou kulisu, nicméně zcela se to provalilo až poté, co si vzal život. Je zvláštní, že nikoho nenapadlo spekulovat, zda se nestal obětí vlastního díla. **Kulis k falešnému životu.**“

Musíme si všichni přiznat, že mnohé melodie se nám vryly do vědomí na celá desetiletí. Noc na Karlštejně, Popelka... Lady Karneval. Páni a paní, vím jak se ruší žal.. Věděl, jak se ruší žal? Lásko má já stůňu, svoji pýchu já jen hrál. Měl slávu, měl popularitu, ale bylo toto bohatství lékem proti pochybnostem? Svoboda měl vše. Bohatství, slávu, rodinu, malé dítě v náručí. Kolik lidí bezvěrců říká, že to je smysl jejich života. Oni nepotřebují Boha, oni žijí ve svých dětech. **To je smysl života?**

My jsme slyšeli, že v poslední době sedal někde v koutku a byl smutný, chtěl být sám. Byl nešťastný, něco ho bolelo. Co to asi bylo? Ten komentátor v KT Hofman říká: „Není-li tragédie Karla Svobody pouze příběhem nemocného člověka, který zanedbal léčbu, pak by bylo na místě, kdyby média na okraji jeho sebevraždy rozebírala problém ztráty víry.“ Všimli jste si, jak vdova Vendula řekla také větu: „Jestli nějaké nebe je, tak si ho Karel zaslouží.“

To je nejzákladnější problém lidského života. Skutečný, **pravý smysl života**. V hlubině každé lidské bytosti je neukojená **touha po Bohu**. Pokud člověk nenajde a neucítí v sobě radost, uspokojení, pokoj, který svět dát nemůže, pak ho nic nenaplní, zůstane prázdným, propadne zoufalství.

Vnímáme tuto beznaděj v současné době všude kolem nás. Teď v posledních týdnech tolik pokusů o sebevraždu u mladých. Šestnáctiletá, rodiče je nechávají klidně spávat u přítele, který je pak vyhodil. Ona páchá sebevraždu, šestkrát si prořízla zápěstí. Nejde zde o žádnou lásku, ale o to, že nemůže unést momentální situaci. Ve Žďáře před měsícem vyskočil 13 letý kluk z třetího patra. Už doma nemohl vydržet v tom příšerném prostředí (otec matka, popíjí, jen se tam nadává..). Naštěstí se nezabil, protože tam byl rozdělaný měkký výkop. Byl však mezi životem a smrtí. Proč asi lidé propadají beznaději, nemohou unést život? Lidé touží po dobru, po lásce, po klidném životě, ale tento svět jim to nenabízí.

Není fráze věta, kterou si máme připomínat, už zní celá staletí. Pravdivý je sv. Augustin, který řekl: „ Pro sebe jsi nás stvořil, Pane, a nepokojné je naše srdce, dokud nespočine v tobě.“ Tuto větu napsal ze své vlastní zkušenosti.

Žijeme ve světě, kde nemůžeme být všichni bohatí, ani chudí, svět nás trápí a pomlouvá a my pláčeme a hladovíme. Ale to všechno nic neznamená, protože nám všem Kristus slibuje, že se budeme smát, že i přesto budeme nasyceni, že nepřijdeme o svoji odměnu. A to už zde na zemi. Protože když člověk má Boha, tak už je šťastný, blahoslavený.

O lidech, kteří Boha nemají, platí druhá část evangelia: Běda vám bohatí, už máte potěšení, ale pomíjející. A vy kteří se radujete a smějete je díky světským zábavám, potěšení, budete jednou plakat... Kdo však spoléhá na Krista, jeho útěchu a sílu, ten je blahoslavený. Všechno je skutečně věc víry. A tak si chceme dnes **uvědomit**, jak velikého bohatství se nám dostává, když přijdeme do toho společenství a necháme se naplnit Bohem. O nás platí Ježíšovo slovo, že jsme makarioi – blahoslavení, šťastní.

7. neděle v mezidobí

Když začneme mluvit o lásce, člověk má takový pocit, že je to už moc obehnané. Na druhé straně zase víme, že pojem lásky je základním kamenem křesťanství. Křesťanské náboženství je o lásce. Ježíšovo učení o lásce je však tak radikální, že provokuje někdy i nás křesťany.

Milovat nepřátele a prokazovat dobro těm, kteří nás nenávidí. Křesťan k tomu říká ano. Jenomže k tomu ještě dodáváme: **ale není to tak snadné**. My, kteří jsme si všechno už promysleli a vyzkoušeli, také víme, že to není od Boha jen tak bezúčelný příkaz. Že by Bůh chtěl nasadit laťku, kterou jen těžko kdo přeskočí. Důvodů k plnění tohoto příkazu je více. Ten první říká slovo Boží takto: „*Budete syny Nejvyššího*“, a dále slovo Ježíšovo, „*bud'te dokonalí jako je dokonalý váš nebeský Otec*“. Ježíš nám to v evangeliu řekl jasně: Jedině radikální láska vždy a ke každému člověku z nás **udělá opravdové lidi**, jak chce Bůh. Je jenom jediná cesta k životu, jenom jedna cesta má budoucnost: **nesobecká láska**.

Poslechněme si dnes několik myšlenek o vztahu k druhým a o praktikování lásky podle chasidů. Kdo to jsou chasidé? Toto židovské náboženské hnutí vzniklé v 18. století klade důraz nikoli na učenost a vzdělání, ale na niternou zbožnost. Hebrejský význam „chasidim“ znamená „zbožní“. Proto zákonictví staví lásku a radost, proti intelektualismu náboženský cit a touhu po Bohu.

Jeden z nejvýznamnějších náboženských židovských myslitelů a filosofů **Martin Buber**, který zemřel v 60. letech minulého století se narodil ve Vídni. Po rozpadu manželství jeho rodičů vyrůstal u svého dědečka ve Lvově. Pak se vrací do Vídně. Studuje filosofii a v šestadvaceti letech odchází do ticha a ústraní. Prožívá období zvláštních mystických náboženských zážitků a začíná sbírat a

studovat chasidské spisy. Vydal mimo ji také knihu *Chasidské vyprávění*. A tak si nyní pár skvělých moudrostí citujme.

O důležitosti zákona vzájemné lásky vypráví moudrý rabín Pinchas. „Vidíš-li, že tě někdo nenávidí a působí ti utrpení, máš si dodat síly a milovat ho více než před tím. Jen tak ho můžeš přimět k obrácení. Neboť společenství Izraele je jako vůz pro svatost. Vládne-li v něm láska a jednota, dlí nad ním Boží přítomnost a veškerá svatost. Zavládne-li v něm však, Bůh ochraňuj, rozkol, pak vznikne trhlina a otevřená rána a svatost spadne do odpadu. Vzdaluje-li se tvůj druh svou duší, musíš se k němu ještě více přiblížit, abys vyplnil trhlinu. I za zlé mezi národy světa se máme modlit, a také je máme milovat. Dokud se nebudeme modlit i takto, dokud nebudeme milovat i je, Mesiáš nepřijde.“

Všimněte si toho obrovského posunu. U Židů v době Ježíšově bylo nenávidět nepřátele. A zde už vnímáme i Ježíšovo evangelium.

Je zajímavé, že člověk se rodí jako sobec. To je z toho dědičného hříchu, náklonnost, kterou musíme překonat. Dítě v určitém věku projevuje sobecké sklony. Psychologové říkají, že je to kolem tří let. Sobeček, chce být středem pozornosti. Říká, že toto je moje, tyto hračky jsou mé, to nepučím, zde je moje území a ohraničí si je. Známe to ze života. **Posláním rodičů je polidštit** tohoto človíčka láskou. Jenomže to někdy zůstane i dospělým. Dozrát k **nesobecké lásce**, to je dřina.

Poslechněte si závěrem jiné vyprávění tentokrát rabína Šamuela. „Jednou v létě na jakési cestě mě rabín Pinchas zavolal, abych si přisedl do jeho vozu. Řekl jsem mu, že se bojím, že mu zaberu příliš místa. Tu odpověděl rabín Pinchas zvláště přátelsky: „Budeme-li se navzájem více milovat, bude místa dostatek“. A když jsme se pomodlili, řekl mi: „Bůh je velký přítel.“

Závěr z těch myšlenek je jasný: Bude-li mezi lidmi více vzájemného porozumění a ochoty naslouchat jeden druhému, bude dost místa pro všechny lidi, chudé i bohaté, černé i bílé, mladé i staré. Tak nám to klade na srdce Pán Ježíš v dnešním evangeliu. Když zvládneme příkázání lásky, budeme „dokonalí“ jako je dokonalý Otec.

10. neděle v mezidobí

V letošním cyklu C jsme dnes četli evangelium o vrácení života mrtvému chlapci z Naimu. (Letos to vyšlo, protože doba velikonoční skončila dříve. Naposledy jsme je četli před 6 lety.)

Teologové upozorňují na velice důležitou vlastnost Ježíše Vykupitele. Je to vlastnost jeho božského Srdce. **Soucítí**. Je několik míst, která ukazují lidskou tvář Božího Syna. Čteme v evangeliích, že Ježíš **dvakrát** ze soucitu nasýtil zástupy, **jednou** ze soucitu vzkřísil mládence, a **dvakrát mluví** o soucitu v podobenstvích: o soucitném Samaritánovi a bezcítěním boháči, který skončil v pekle. Ježíšův soucítí dokazují jeho slzy, když plakal u hrobu přítele Lazara.

V dnešním evangeliu jsme svědky, jak se **smrt setkává se životem**. Je to téma nesmírně závažné a rozevírá pro lidstvo jedinou **naději**. Jiná v dějinách není, nebyla a nebude.

My všichni víme, jak je setkání se smrtí vždy něco nejvyšš bolestného. V dnešní bohoslužbě slova je vše dvojeno. V prvním čtení vidíme proroka **Eliáše**, který měl naději a v síle té naděje se modlil k Hospodinu. A zakusil Božího Ducha, který **ožívuje**. V evangeliu vidíme Ježíše, který sám projevuje svoji **božskou moc**. On je Pánem života a smrti.

Je podivuhodné, jaký je kontext té starozákonní události. Kdo známe dobře Písmo sv. , tak se nám vybaví z evangelia Ježíšova řeč v Nazaretě. Mluvil o vdově ze Sarepty, o tom, že Eliáš byl poslán jen tam, k pohance. A ne k vdovám Izraele, které také trpěly. Ta řeč rozhněvala nazareťany a chtěli ho svrhnout ze skály.

Ta pohanská žena je velikým příkladem pro nás všechny. Tím, že uvěřila proroku Eliášovi, že slova, která říká, jsou slova Boží, zachránila sebe i syna od smrti. Sotvaže překonala jedno nebezpečí, ocitá se později tváří v tvář smrti svého syna. I zde podruhé obstojí silou víry v pravdivost Božího muže Eliáše. V tom dnešním úryvku zazněla velice vážná slova z úst nešťastné matky. „*Co mi chceš, muži Boží? Přišel jsi ke mně, abys mně připomněl mou vinu a usmrtil mi syna?*“ Ona se dívá na mrtvého syna a vidí v jeho smrti své mrtvé skutky. Vidí své hříchy jako příčinu svého údělu. To je pravdivé doznání o sobě.

Zde bychom si měli všichni uvědomit, jak důležité je i pro nás takové **zahledění se do sama sebe**. abychem dovedli i my nést svůj těžký úděl a rozuměli mu. Kolik toho zla kolem nás, té tvrdosti srdce je dnes ve světě. Jak někteří rodiče zachází se svými dětmi. (Sledujeme kuřimský případ týraného chlapce, ve světě zase smutek rodičů z neštěstí nad svými dětmi. Čteme dnes v KT, jak papež přijal rodiče unesené 4-leté Britky..) Je dnes ve světě mnoho bezcitnosti, bezohlednosti, a nevšímavosti s lidským utrpením. Tolik lidí potřebuje pomoc, naději, podporu, protože zde všichni pocítujeme **prázdnost svých soustrastných slov**, jako omezení lidé jim nemůžeme dát tu naději, kterou potřebují.

Na všechno existuje pouze jediný lék. Boží láska a milosrdenství. A to nám připomene i slavnost v nadcházejícím týdnu týdnů. Slavnost **Nejsvětějšího srdce Ježíšova**. To srdce nás nejen miluje, ale má moc říci každému, co Ježíš říká v evangeliu smutné matce: „*Neplač!*“ a mrtvému mládenci „*Pravím ti vstaň!*“

Ježíš i každého z nás vrátil Otci svou smrtí na kříži a svým zmrtvýchvstáním. I nám všem jednou řekne „Vstaň!“. A to je pro nás ohromná posila, když nám není dobře, když se práce nedaří, když přijdou bolestné chvíle neštěstí a zklamání. To všechno Ježíš prožil a proměnil pro náš budoucí, šťastný a věčný život.

